

Lovforslag nr. L 239. Fremsat den 26. februar 1992 af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om folkeskolen

Kapitel 1

Folkeskolens formål

§ 1. Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs personlige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må søge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen. Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre.

§ 2. Folkeskolen er en kommunal opgave. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres vederlagsfri undervisning i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for den enkelte folkeskoles virksomhed inden for denne lov.

Stk. 2. Den enkelte skole har ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål, jf. § 1. Skolen fastlægger selv de pædagogiske metoder inden for denne lov.

Stk. 3. Den enkelte elev har pligt til at deltage aktivt i undervisningen. Elever og forældre samarbejder med skolen om at leve op til folkeskolens formål.

Kapitel 2

Folkeskolens struktur og indhold

§ 3. Folkeskolen omfatter en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse.

Stk. 2. Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler herom og kan i denne forbindelse fravige §§ 5, 7, 8, 13, 14 og 16.

Stk. 3. Folkeskolen kan tilbyde eleverne undervisning i deres fritid.

Stk. 4. Folkeskolen kan tilbyde børn optagelse i en skolefritidsordning, hvis børnene er optaget i skolen eller har nået den alder, hvor de tidligst ville kunne optages i børnehaveklassen.

Stk. 5. Folkeskolen kan tilbyde voksne at deltage i folkeskolens undervisning.

Stk. 6. Folkeskolen kan indgå i et samarbejde med lokalsamfundet og kan i den forbindelse forestå og koordinere aktiviteter, der inddrager børn og voksne, foreninger, institutioner og organisationer.

§ 4. Efter regler, der fastsættes af undervisnings- og forskningsministeren, tilbydes der specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 2. Der kan tilbydes elever, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, undervisning i 11 år.

§ 5. Undervisningen i den 9-årige grundskole omfatter for alle elever:

- 1) a) dansk på alle klassetrin,
b) engelsk på 4.-9. klassetrin,
c) kristendomskundskab på alle klassetrin bortset fra det klassetrin, hvor konfirurationsforberedelsen finder sted,
d) historie på 3.-8. klassetrin og historie/samfundsfag på 9. klassetrin,
- 2) a) idræt på alle klassetrin,
b) musik på 1.-6. klassetrin,
c) billedkunst på 1.-5. klassetrin og
d) håndarbejde, sløjd og hjemkundskab på et eller flere klassetrin inden for 4.-7. klassetrin,
- 3) a) matematik på alle klassetrin,
b) natur/teknik på 3. og 4. klassetrin,
c) geografi og biologi på 5.-8. klassetrin og
d) fysik/kemi på 7.-9. klassetrin.

Stk. 2. Der skal tilbydes eleverne undervisning i tysk på 6.-9. klassetrin.

Stk. 3. Der kan tilbydes eleverne undervisning i fransk på 6.-10. klassetrin.

Stk. 4. Undervisningen i musik, billedkunst, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab kan gives i videre omfang end fastsat i stk. 1, nr. 2, litra b, c og d. Undervisningen kan da tilrettelægges således, at eleverne vælger mellem de fag, der ikke er obligatoriske efter stk. 1, nr. 2.

Stk. 5. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen i de enkelte fag eller faggrupper og kan udsende vejledende læseplaner, eksempler på timeplaner og vejledende opgavesæt mv.

Stk. 6. Der gives i fornødent omfang supplerende undervisning eller anden faglig støtte til elever, der har været uden undervisning i længere tid, eller som har skiftet skole. Der kan gives supplerende undervisning eller anden særlig tilrettelagt undervisning til elever, som af anden grund har behov for midlertidig faglig støtte.

Stk. 7. Undervisnings- og forskningsministeren kan bestemme, at der skal tilbydes fremmedsprogede elever undervisning i deres modersmål. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter nærmere regler om denne undervisning.

§ 6. Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom.

Stk. 2. Et barn skal efter anmodning fritages for at deltage i undervisningen i kristendoms-

kundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning. Fritagelse kan normalt kun ske fra begyndelsen af et skoleår. Er barnet fyldt 15 år, kan fritagelse kun ske med dets samtykke.

§ 7. I undervisningen i grundskolen indgår:

- 1) færdslære,
- 2) sundheds- og seksualundervisning,
- 3) norsk og svensk,
- 4) fremmede religioner og andre livsanskuelser,
- 5) uddannelses- og erhvervsorientering og
- 6) edb.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen efter stk. 1.

Stk. 3. Klasselæreren varetager opgaver til fremme af elevernes trivsel i klassen.

§ 8. I 10. klasse skal der tilbydes eleverne undervisning i dansk, matematik, idræt, kristendomskundskab/religion, historie/samfundsfag, engelsk, tysk og fysik/kemi.

Stk. 2. Vælger en elev ikke dansk, skal undervisningen omfatte dele af dette fag, og vælger en elev ikke historie/samfundsfag, skal undervisningen omfatte dele af dette fag samt dele af arbejdskundskab.

Stk. 3. § 5, stk. 5 og 6, og § 7, stk. 3, gælder også undervisningen i 10. klasse.

§ 9. I hvert af fagene matematik, engelsk og tysk på 8.-10. klassetrin og i fysik/kemi på 9. og 10. klassetrin vælger eleverne mellem undervisningsmål på 2 niveauer.

Stk. 2. Undervisningen tilrettelægges med henblik på, at eleverne kan nå det valgte mål.

§ 10. Ud over den undervisning, som skal tilbydes efter §§ 5 og 8, jf. § 9, kan der tilbydes eleverne på 8.-10. klassetrin undervisning i følgende fag og emner:

- 1) Fransk.
- 2) Maskinskrivning og fotolære.
- 3) Drama og filmkundskab.
- 4) Billedkunst, musik, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab.
- 5) Motorlære og andre værkstedsfag.
- 6) Kendskab til uddannelsesforhold og til vilkårene i arbejdslivet, herunder besøg og

praktikophold i virksomheder og institutioner.

Stk. 2. Der kan tilbydes eleverne på 9. og 10. klassetrin undervisning i geografi, biologi og latin.

Stk. 3. Til elever, der har modtaget tilbud om franskundervisning i henhold til § 5, stk. 3, kan skolen tilbyde undervisning i tysk på 8.-10. klassetrin.

Stk. 4. Skolen kan endvidere tilbyde alle elever i en klasse på 8.-10. klassetrin, at de i korte perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner eller deltager i kursus i andre skoleformer.

Stk. 5. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke andre fag og emner end de i stk. 1 nævnte, kommunerne kan tilbyde eleverne på 8.-10. klassetrin.

Stk. 6. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om undervisning efter stk. 1-5.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan godkende, at der tilbydes eleverne undervisning i andre praktisk eller kunstnerisk betonedede fag eller emner.

Stk. 8. Eleverne på 8.-10. klassetrin skal vælge mindst 1 valgfag eller tilbudsfag. I 8. og 9. klasse skal der tilbydes mindst 2 valgfag og i 10. klasse mindst 3 valgfag.

§ 11. Undervisningen i børnehaveklasser gives overvejende i form af leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv.

§ 12. Eleverne undervises på det klassetrin i grundskolen, der svarer til deres skolealder. En elev kan dog med forældrenes samtykke, jf. § 58, undervises på samme klassetrin i to år, hvis eleven har været uden undervisning gennem længere tid, eller andre særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. Ligeledes kan en elev under ganske særlige omstændigheder springe et klassetrin over.

Stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene.

Stk. 3. Afgørelse om valg af fag eller undervisningsmål, jf. § 5, stk. 2 og 3, § 8, stk. 1, § 9 og § 10, og om fortsat skolegang i 10. klasse træffes af eleverne, efter samråd med forældrene, jf. § 58, og skolen.

§ 13. Eleverne og forældrene, jf. § 58, skal regelmæssigt underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen. For elever på 8.-10. klassetrin samt for elever, der forlader skolen efter 7. klassetrin, sker bedømmelsen af elevernes standpunkt i de fag, der er omfattet af § 14, stk. 1-5, ved hjælp af karakterer (standpunktskarakterer). Bedømmelsen af elevernes standpunkter i de øvrige fag på 8.-10. klassetrin kan ligeledes udtrykkes ved hjælp af karakterer.

Stk. 2. Der gives standpunktskarakterer mindst 2 gange om året på 8.-10. klassetrin. I fagene matematik, engelsk og tysk på 8.-10. klassetrin og i fysik/kemi på 9. og 10. klassetrin gives standpunktskaraktererne i forhold til det valgte undervisningsmål, jf. § 9. De sidste standpunktskarakterer gives umiddelbart før de skriftlige prøver og skal udtrykke elevens faglige standpunkt på dette tidspunkt.

Stk. 3. Skolen udfærdiger afgangsbrev for elever, der går ud af skolen efter 7. klassetrin eller senere. Afgangsbrevet skal indeholde oplysning om, i hvilken undervisning eleven har deltaget og om de senest givne standpunktskarakterer samt om eventuelle prøvekarakterer, jf. § 14, stk. 1-5.

§ 14. I faget dansk kan eleverne ved afslutningen af 9. klasse indstille sig til folkeskolens afgangsprøve. Ved afslutningen af 10. klasse kan eleverne indstille sig enten til folkeskolens udvidede afgangsprøve eller folkeskolens afgangsprøve 9. klasse.

Stk. 2. I fagene matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi kan eleverne ved afslutningen af 9. klasse og 10. klasse på hvert af klassetrinnene indstille sig til enten folkeskolens afgangsprøve eller folkeskolens udvidede afgangsprøve, svarende til det valgte undervisningsmål for hvert klassetrin, jf. § 9.

Stk. 3. I valgfaget fransk kan eleverne ved afslutningen af 9. klasse efter to års undervisning indstille sig til folkeskolens afgangsprøver (2-årigt forløb). Ved afslutningen af 10. klasse efter 1 års undervisning kan eleverne indstille sig til folkeskolens afgangsprøve (1-årigt forløb).

Stk. 4. I faget latin er der 1 prøve. Eleverne kan indstille sig til prøven ved undervisningens afslutning.

Stk. 5. I fagene håndarbejde, sløjd og hjemkundskab kan eleverne indstille sig til afgangsprøve ved afslutningen af 8. klasse eller senere.

Undervisnings- og forskningsministeren kan bestemme, at det samme skal gælde andre fag, der er omfattet af § 10.

Stk. 6. De skriftlige opgaver ved prøverne stilles af undervisnings- og forskningsministeren. De øvrige opgaver stilles af læreren eller af censor efter ministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 7. Afgørelse om indstilling til prøverne træffes af eleven, efter samråd med forældrene, jf. § 58, og skolen.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal imødekomme anmodninger om indstilling til folkeskolens afsluttende prøver samt foranstalte afholdelse af disse prøver for personer, der ikke er fyldt 18 år ved skoleårets begyndelse, og som ellers ikke har mulighed for at indstille sig til prøve.

Stk. 9. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om kravene i de enkelte fag ved prøverne, om indstilling til prøverne, om prøvernes afholdelse, om bedømmelse og om karaktergivning og om afgangsbevisernes udformning.

Stk. 10. Den enkelte skole kan fravige prøvebestemmelserne for elever med særlige behov og for fremmedsprogede elever. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler herfor.

§ 15. Skoleåret begynder den 1. august og omfatter normalt 200 skoledage.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter hvert år antallet af ferie- og fridage samt sommerferiens begyndelsestidspunkt.

§ 16. Den ugentlige undervisningstid for eleverne er mindst:

- 1) 20 timer i børnehaveklasse og på 1. og 2. klassetrin.
- 2) 24 timer på 3.-5. klassetrin.
- 3) 26 timer på 6. og 7. klassetrin.
- 4) 28 timer på 8.-10. klassetrin.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om fravigelse af bestemmelsen i stk. 1.

Stk. 3. Det ugentlige timetal for den obligatoriske undervisning på 8. og 9. klassetrin, jf. § 5, stk. 1, må ikke overstige 24 timer.

Stk. 4. Den daglige undervisningstid for eleverne må ikke overstige:

- 1) 5 timer i børnehaveklasse og på 1. og 2. klassetrin,
- 2) 6 timer på 3. - 5. klassetrin,
- 3) 7 timer på 6. og 7. klassetrin og
- 4) 8 timer på 8. - 10. klassetrin.

Stk. 5. Ved fastlæggelsen af undervisningstiden efter stk. 1-3 regnes 45 minutters undervisning lig med 1 time.

Stk. 6. Reglerne i stk. 1-5 omfatter ikke undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, eller supplerende undervisning efter § 5, stk. 6 og 7.

§ 17. Elevtallet i børnehaveklassen og i grundskolens klasser må normalt ikke ved skoleårets begyndelse overstige 28. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal i grundskolens klasser, dog ikke over 30.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte bestemmelser, der regulerer kommunernes driftsudgifter pr. elev.

§ 18. Undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisningsformer, -metoder, -teknologi og stofudvælgelse skal leve op til folkeskolens formål for alle elever og skal i nødvendigt omfang varieres ud fra den enkelte elevs behov.

Stk. 2. I de fag, hvor eleverne kan indstille sig til afgangsprøver, jf. § 14, skal undervisningen tilrettelægges således, at kravene i de enkelte fag ved prøverne kan opfyldes.

Stk. 3. Undervisningens nærmere tilrettelæggelse skal i videst muligt omfang foregå i samarbejde mellem lærerne og eleverne.

§ 19. De nødvendige undervisningsmidler skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Dette gælder dog ikke instrumenter og udstyr, som anvendes ved undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og som hjemtages af eleverne til eget brug.

Kapitel 3

Skolevæsenets ordning

§ 20. Det påhviler kommunalbestyrelsen at oprette børnehaveklasser og at sørge for undervisning i grundskolen og 10. klasse, herunder specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i kommunen, og hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen, jf.

§ 58. Endvidere påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 2. Uden for Københavns og Frederiksberg kommuner påhviler det dog amtsrådet at sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i amtskommunen, og hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Tilsvarende påhviler det amtsrådet at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 3. Specialundervisning af den i stk. 2 nævnte karakter kan indrettes i kostskoleform.

Stk. 4. Elever, som i løbet af skoleåret flytter fra kommunen eller fylder 18 år, har ret til at fortsætte skolegangen i kommunen i resten af skoleåret.

§ 21. Kommunalbestyrelsen foretager indstilling til amtsrådet om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, der er optaget i kommunens skoler, såfremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jf. stk. 2. Tilsvarende foretager kommunalbestyrelsen indstilling om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 2. Amtsrådet, i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen, træffer beslutning om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn i børnehaveklasse og på 1.-10. klassetrin, såfremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Tilsvarende træffer amtsrådet, i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen, beslutning om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

§ 22. Kommunalbestyrelsen kan efter overenskomst med staten, private skoler eller andre kommuner henvise elever til undervisning i statsskoler, private skoler eller en anden kommunes skoler. Amtsrådene og Københavns og Frederiksberg kommuner kan på tilsvarende måde efter overenskomst med staten, en kommune, private skoler eller med en anden amtskommune henvise elever til specialundervisning af den i § 20, stk. 2, nævnte karakter i statsskoler, i kommunale skoler, i private skoler eller i en anden amtskommunes skoler.

Stk. 2. Henvielse til private skoler kan kun ske med forældrenes samtykke, jf. § 58.

Stk. 3. Henvielse til en anden kommunes skoler kan kun omfatte elever på 7.-10. klassetrin og elever, der skal undervises i specialklasser eller specialskoler, samt elever fra kommunens yderdistrikter, der har nærmere til nabo-kommunens skole.

Stk. 4. Undervisning i henhold til § 8, stk. 1, § 9 og § 10 kan være fælles for elever fra flere skoler.

Stk. 5. Undervisning i henhold til § 8, stk. 1, og § 10 kan tilrettelægges i samarbejde med den kommunale ungdomsskole, således at eleverne om nødvendigt henvises hertil. Eleverne skal dog, hvis de ønsker det, kunne modtage undervisning inden for folkeskolen i hele det ugentlige timetal.

§ 23. Elever, der gennem længere tid på grund af smittefare eller af hensyn til deres sundhed eller velfærd ikke kan undervises i skolen, undervises i deres hjem eller på den institution, hvor de opholder sig.

Stk. 2. Det påhviler kommunalbestyrelsen at indrette undervisning efter stk. 1 på de i kommunen beliggende sygehuse, hospitaler og andre institutioner, som modtager børn i alderen 6-18 år, medmindre der på anden måde sørges for børnenes undervisning. Undervisningen kan tillige indrettes af amtsrådet. Institutionen skal stille egnede lokaler til rådighed.

Stk. 3. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om undervisning efter stk. 1 og 2 og kan herunder bestemme, at kommunernes budgetter for denne undervisning skal forelægges amtsrådet til godkendelse.

§ 24. Hver selvstændig skole skal omfatte mindst 3 sammenhængende klassetrin. Børnehaveklassen betragtes herved som yngste klassetrin. Skoler, der maksimalt rummer de 3 - 4 yngste klassetrin, kan henlægges under en anden skoles ledelse, medmindre børnetallet overstiger 100.

Stk. 2. Ændringer i kommunens skolestruktur som følge af skolenedlæggelse behandles efter bestemmelserne om procedure for vedtagelse af lokalplaner i henhold til lov om planlægning.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal have truffet endelig beslutning om skolenedlæggelse i henhold til stk. 2 senest den 1. december året

forud for begyndelsen af det skoleår, hvori nedlæggelsen forventes af finde sted.

§ 25. Skolen deles i klasser efter antallet af elever, jf. § 17, stk. 1. På små skoler kan en klasse omfatte flere klassetrin inden for 1.-7. klassetrin.

Stk. 2. På 1.-10. klassetrin kan dele af undervisningen organiseres, således at den er fælles for elever fra flere klasser og klassetrin.

Stk. 3. For børnehaveklasse og 1. og 2. klassetrin kan der ske samordning af dele af undervisningen. På små skoler kan hele undervisningen på disse klassetrin være fælles. Undervisnings- og forskningsministeren kan i særlige tilfælde tillade, at samordning af undervisningen foruden børnehaveklasse og 1. og 2. klassetrin også omfatter ældre klassetrin.

Stk. 4. Ved fordelingen af børn i 1. klasse i kommunens skoler skal det tilstræbes, at den enkelte klasse kan bevares samlet på de følgende klassetrin i grundskolen. Der kan ikke foretages ny klassesdeling på grundlag af valget af undervisningsmål og fag efter § 12, stk. 3.

§ 26. Kommunalbestyrelsen skal sørge for befordring mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed af:

- 1) børn, der har længere skolevej end 2½ km i børnehaveklasser og på 1.-3. klassetrin, 6 km på 4.-6. klassetrin, 7 km på 7.-9. klassetrin og 9 km i 10. klasse, og
- 2) børn, der har kortere skolevej, hvis hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør det særligt påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for befordring til og fra skole af syge og invaliderede elever.

Stk. 3. Amtsrådene og i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen skal sørge for befordring til og fra skole af elever, der modtager undervisning af den i § 20, stk. 2, nævnte karakter.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på befordring mellem skole og daginstitution eller formidlet dagpleje i henhold til lov om social bistand af elever, der uden for skoletiden er anbragt i daginstitution mv.

Stk. 5. Forpligtelsen til at sørge for befordring efter stk. 1 kan opfyldes ved at henvise eleverne til offentlige trafikmidler eller ved at godtgøre deres udgifter til egen befordring.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1 omfatter ikke elever, som undervises i en anden skole end distriktsskolen, jf. § 38, stk. 3.

Stk. 7. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om befordring.

§ 27. Kommunalbestyrelsen kan med forældrenes samtykke, jf. § 58, sørge for indlogering i skolebyen af elever på 7.-10. klassetrin, hvis daglige befordring mellem hjemmet og skolen ville være særlig usikker eller tidkrævende.

Stk. 2. Indlogeringen kan ordnes ved henvisning til en kostskole, jf. § 22, stk. 1-3.

Kapitel 4

Lærerne

§ 28. For at kunne varetage undervisning i grundskolen og i 10. klasse skal den pågældende have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen, jf. dog stk. 2 og 3, eller anden læreruddannelse, der er godkendt af undervisnings- og forskningsministeren i denne henseende. Undervisnings- og forskningsministeren kan bemyndige lærerseminarierne til at administrere sådanne godkendelser efter nærmere af ministeren fastsatte regler. Undervisnings- og forskningsministeren kan i særlige tilfælde godkende en fravigelse af uddannelseskravene i henhold til denne bestemmelse.

Stk. 2. Der kan ansættes personer med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag.

Stk. 3. Forskolelærere og småbørnslærere, der er uddannet efter lovgivningen herom, kan varetage undervisning på 1.-4. klassetrin og i idræt, håndarbejde og hjemkundskab på de øvrige klassetrin.

§ 29. For at kunne forestå undervisningen i en børnehaveklasse skal den pågældende have gennemført uddannelsen til pædagog eller en af de uddannelser, der er nævnt i § 28, stk. 3, eller en tilsvarende uddannelse, der er godkendt af undervisnings- og forskningsministeren i denne henseende. Undervisnings- og forskningsministeren kan bemyndige pædagogseminarierne til at administrere sådanne godkendelser efter nærmere af ministeren fastsatte regler. Undervisnings- og forskningsministeren kan i særlige tilfælde godkende en fravigelse af uddannelseskravene i henhold til denne bestemmelse.

§ 30. Undervisningen efter § 25, stk. 3, varetages af personale med uddannelse som nævnt i § 28 eller § 29.

§ 31. For hver kommune, bortset fra Københavns Kommune, og hver amtskommune udarbejdes en oversigt over normeringen af stillinger ved kommunens skolevæsen eller amtskommunens skole- og undervisningsvæsen som tjenestemænd i folkeskolen, timelærere og faste vikarer samt disse stillingers klassificering, for så vidt den ikke følger af almindelige regler.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om grundlaget for normering af stillinger, herunder om antallet af tjenestemandstillinger i forhold til det samlede normeringsgrundlag.

§ 32. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om ansættelsesvilkårene for timelærere, vikarer og faglærere i folkeskolen uden for Københavns Kommune.

§ 33. En lærer fritages efter anmodning for at undervise i kristendomsundskab. Kan der på grund af fritagelsen ikke tillægges ham fuld tjenestetid, nedsættes hans lønning tilsvarende, dog uden nedsættelse af pensionsalderen.

Kapitel 5

Undervisningspligt. Indskrivning og optagelse i folkeskolen

§ 34. Ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i §§ 35-37. Det samme gælder børn, der skal opholde sig her i landet i mindst 6 måneder.

§ 35. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Børn, der følger undervisningen i en anmeldt friskole, i en privat grundskole eller gymnasieskole, i en statsskole eller i en kommunal eller amtskommunal gymnasieskole, og børn, som modtager undervisning i en døgninstitution under bistandsloven, eller som modtager hjemmeundervisning efter reglerne i lov om friskoler og private grundskoler mv., skal ikke deltage i folkeskolens undervisning. Det samme gælder elever, som efter at have gennemgået 7. klassestrin deltager i kurser på en

godkendt efterskole eller husholdningsskole eller på en ungdomskostskole, eller som er optaget på et anerkendt kursus, hvis undervisning svarer til folkeskolens. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler for, i hvilket omfang undervisningspligten hermed kan anses for opfyldt ud over kursustiden.

Stk. 3. Undervisningspligten kan endvidere efter det 7. klassestrin opfyldes ved deltagelse i heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole i henhold til lov om ungdomsskoler, produktionskoler og daghøjskoler.

Stk. 4. Skolens leder kan efter forældrenes anmodning, jf. § 58, tillade, at en elev efter 7 års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervs-mæssig uddannelse eller beskæftigelse, når særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. For elever, der er omfattet af stk. 2, træffes afgørelsen af kommunalbestyrelsen. Tilladelsen kan betinges af, at eleven deltager i supplerende undervisning i ungdomsskolen.

§ 36. Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år, og ophører den 31. juli, efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år. Undervisning i børnehaveklassen medregnes ikke. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet grundskolen eller hermed ligestillet uddannelse, jf. § 35, stk. 2-4.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter forældrenes anmodning eller med deres samtykke, jf. § 58, godkende, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling. Godkendelsen kan betinges af, at barnet optages i en børnehave eller en børnehaveklasse.

§ 37. Forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skal medvirke til, at det opfylder undervisningspligten, og må ikke lægge hindringer i vejen herfor.

§ 38. Et barn kan efter forældrenes anmodning, jf. § 58, indskrives i en skole fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år.

Stk. 2. Forældrene har krav på, at deres barn optages i skolen i det distrikt, hvor barnet bor eller opholder sig, jf. stk. 3. Forældrene har endvidere krav på, at barnet optages i en skole uden for distriktet, hvis den pågældende skole

erklærer sig villig til at optage barnet, og hvis det kan ske inden for de overordnede økonomiske retningslinjer, der er lagt af kommunalbestyrelsen. Det samme gælder, hvis forældrene fremsætter ønske om skoleskift under skoleforløbet.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastlægger kommunens skoledistrikter og kan træffe beslutning om, hvor mange klasser der kan oprettes ved de enkelte skoler. Børn optages i skolen i det distrikt, hvor de bor eller opholder sig. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at forældrene frit skal kunne vælge mellem flere eller blandt alle kommunens skoler.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen har besluttet, at forældrene frit skal kunne vælge mellem flere eller blandt alle kommunens skoler, og det ikke er muligt at opfylde alle ønsker om optagelse på en bestemt skole, skal nærmestboende børn optages først. Kommunalbestyrelsen fastlægger eventuelle andre nærmere retningslinjer for fordelingen af børnene.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at anmodning om optagelse skal indgives inden en vis frist.

§ 39. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jf. § 58, optages i en børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, eller senere.

Stk. 2. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jf. § 58, optages i børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet inden 1. oktober fylder 5 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i børnehaveklassen med henblik på at kunne gå i 1. klasse året efter.

§ 40. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jf. § 58, optages i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet inden 1. oktober fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen.

§ 41. Skolens leder påser, at alle elever, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen.

Stk. 2. Er en elev udeblevet fra undervisningen, skal forældrene, jf. § 37, personligt eller skriftligt give skolen oplysning om grunden hertil. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest herfor.

Kapitel 6

Styrelsen af kommunens skolevæsen

Kommunalbestyrelsen

§ 42. Kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen og påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med skolernes virksomhed.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om følgende:

- 1) Bevillinger til skolevæsenet og økonomiske rammer for de enkelte skoler.
- 2) Ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere. Beslutningerne træffes efter udtalelse fra vedkommende skolebestyrelse, jf. § 46, stk. 7, bortset fra ansøgt afsked, afsked fra opnået 70 års alder eller uansøgt afsked på grund af svagelighed.
- 3) Skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og specialpædagogisk bistand efter § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2, undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og skolefritidsordning efter § 3, stk. 4. Beslutningerne træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.
- 4) Rammer for klasseskole, elevernes ti-metal og specialundervisningen mv.
- 5) Generelle retningslinjer for skolernes virksomhed efter § 3, stk. 5 og 6.
- 6) Andre spørgsmål, der ikke er henlagt til de enkelte skoler, herunder specialpædagogisk bistand efter § 4, stk. 1, henvisning til undervisning på andre skoler, retningslinjer om indskrivning og optagelse samt skolebiblioteksordning i kommunen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen godkender skolernes læseplaner efter forslag fra de enkelte skolebestyrelser.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan helt eller delvis delegere sine beføjelser efter denne lov til skolebestyrelserne bortset fra de beføjelser, der følger af bevillings- og arbejdsgiverkompetencen.

Stk. 5. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved udfærdigelse af opslag og om an-

sættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen, bortset fra Københavns Kommune.

§ 43. Kommunalbestyrelsen fastsætter, efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne, en vedtægt for styrelsen af kommunens skolevæsen. Vedtægten skal indeholde bestemmelser bl.a. om:

- 1) Antallet af forældrerepræsentanter i skolebestyrelsen.
- 2) Stemmeberettigede medlemmer i skolebestyrelsen, jf. § 44, stk. 4.
- 3) Udpegning af eventuelt kommunalbestyrelsesmedlem til skolebestyrelsen, jf. § 44, stk. 3.
- 4) Fremgangsmåden ved valg af repræsentanter til skolebestyrelsen.
- 5) Sammensætning af eventuelle fælles rådgivende organer for kommunens skolevæsen.

Stk. 2. Vedtægten skal endvidere indeholde en beskrivelse af eventuelle beføjelser, der er delegeret til skolebestyrelsen i medfør af § 42, stk. 4, og § 54, stk. 3.

Stk. 3. I et bilag til vedtægten optages de beslutninger, som kommunalbestyrelsen har truffet vedrørende skolestrukturen mv., jf. § 31, stk. 1, og § 42, stk. 2, nr. 3-6.

Skolebestyrelsen

§ 44. Ved hver selvstændig skole oprettes en skolebestyrelse, der består af:

- 1) 5 eller 7 repræsentanter for forældrene valgt af og blandt personer, der har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, jf. dog § 45, stk. 1. Antallet af forældrerepræsentanter skal være 7, hvis medarbejderrepræsentanterne tillægges stemmeret. Antallet af forældrerepræsentanter skal ligeledes være 7, hvis skolen omfatter en specialklasserække, og forældrerepræsentation for denne skal udgøre mindst 1.
- 2) 2 repræsentanter for lærerne og de øvrige medarbejdere valgt af og blandt skolens medarbejdere.
- 3) 2 repræsentanter for eleverne valgt af og blandt skolens elever jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ved skoler, der kun har til og med 5. klassesetrin, kan kommunalbestyrelsen fravige bestemmelsen om elevrepræsentation i skolebestyrelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fra skolebestyrelsen bestemme, at et af dens medlemmer deltager i skolebestyrelsens møder uden stemmeret.

Stk. 4. Forældrerepræsentanterne har stemmeret. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at repræsentanterne for lærerne og de øvrige medarbejdere også skal have stemmeret. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, at eleverne skal have stemmeret, herunder om stemmeretten skal begrænses til særlige sager. Forældrerepræsentanterne skal altid udgøre flertallet af de stemmeberettigede medlemmer.

Stk. 5. Formanden for skolebestyrelsen udpeges blandt forældrerepræsentanterne.

Stk. 6. Skolens leder er bestyrelsens sekretær og deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret. Viceskoleinspektøren kan bistå skolens leder med hvervet som bestyrelsens sekretær.

Stk. 7. Forældrerepræsentanternes valgperiode er 4 år, jf. dog stk. 8. De øvrige medlemmers valgperiode er 1 år. Personer, der er ansat ved skolen, kan ikke være forældrevalgte medlemmer af skolebestyrelsen.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan, uanset bestemmelsen i stk. 7, 1. pkt., bestemme, at der skal foretages nyvalg til skolebestyrelsen ved den skole, der modtager alle eller en væsentlig del af eleverne fra en nedlagt skole.

Stk. 9. I de tilfælde, hvor 2 skoler sammenlægges, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at alle skolebestyrelsesmedlemmer fungerer sammen indtil udløbet af de enkelte medlemmers valgperiode.

Stk. 10. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af drøftelserne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere.

§ 45. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelsen.

Stk. 2. En forældrerepræsentant mister sin valgbarhed, når barnet optages i en af de skoler, der er nævnt i § 35, stk. 2. En forældrerepræsentant kan forlange at blive fritaget for medlemskab af skolebestyrelsen, hvis barnet udskrives af skolen. Om fritagelse for valg og for medlemskab i øvrigt gælder de samme bestemmelser, som er fastsat i lov om kommunale valg.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan yde forældrerepræsentanterne diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befor-

dringsgodtgørelse mv. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse.

§ 46. Skolebestyrelsen udøver sin virksomhed inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen fastsætter, jf. § 42, og fører i øvrigt tilsyn med skolens virksomhed.

Stk. 2. Skolebestyrelsen fastsætter principper for skolens virksomhed, herunder om:

- 1) elevernes timetal på hvert klassetrin, udbud af valgfag, specialundervisning på skolen og elevernes placering i klasser,
- 2) undervisningens organisering,
- 3) samarbejdet mellem skole og hjem,
- 4) underretning af hjemmene om elevernes udbytte af undervisningen,
- 5) arbejdets fordeling mellem lærerne og
- 6) fællesarrangementer for eleverne i skoletiden, lejrskoleophold, udsendelse i praktik mv.

Stk. 3. Skolebestyrelsen godkender inden for de økonomiske rammer, der er fastlagt for skolen, skolens budget.

Stk. 4. Skolebestyrelsen godkender undervisningsmidler og fastsætter ordensregler.

Stk. 5. Skolebestyrelsen godkender, inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer, om voksne skal kunne deltage i folkeskolens undervisning i henhold til § 3, stk. 5, og fastsætter principper herfor.

Stk. 6. Skolebestyrelsen godkender, inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer, om skolens virksomhed skal omfatte aktiviteter i henhold til § 3, stk. 6, og fastsætter principper herfor.

Stk. 7. Skolebestyrelsen skal afgive udtalelse til kommunalbestyrelsen om ansættelse og kan afgive udtalelse om afskedigelse af ledere og lærere, jf. § 42, stk. 2, nr. 2.

Stk. 8. Skolebestyrelsen udarbejder forslag til kommunalbestyrelsen om skolens læseplaner. Skolebestyrelsen afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om forsøgs- og udviklingsarbejde i det omfang, det overskrider de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

Stk. 9. Skolebestyrelsen kan afgive udtalelse og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører den pågældende skole. Skolebestyrelsen skal afgive udtalelse om alle spørgsmål, som kommunalbestyrelsen forelægger den.

Skolens leder

§ 47. Ved hver selvstændig skole ansættes en leder. Skolens leder har den administrative og pædagogiske ledelse af skolen og er ansvarlig for skolens virksomhed over for skolebestyrelsen og kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Skolelederen leder og fordeler arbejdet mellem skolens ansatte og træffer alle konkrete afgørelser vedrørende skolens elever.

Stk. 3. Skolens leder udarbejder forslag til skolebestyrelsen vedrørende principper for skolens virksomhed mv., jf. § 46, stk. 2, og forslag til skolens budget, jf. § 46, stk. 3, inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte økonomiske rammer, jf. § 42, stk. 2, nr. 1.

Stk. 4. Skolens leder udøver sin virksomhed i samarbejde med de ansatte.

Rådgivende organer

§ 48. Ved hver skole dannes et pædagogisk råd, som er rådgivende for skolens leder. Rådet består af alle medarbejdere, der varetager undervisningsopgaver og andre pædagogiske opgaver på skolen.

Stk. 2. Ved hver skole, som har 5. eller højere klassetrin, danner eleverne et elevråd.

Kapitel 7

Styrelsen af amtskommunens skole- og undervisningsvæsen

§ 49. Amtsrådet udarbejder en plan for amtskommunens skolevæsen og undervisningsvirksomhed mv. vedrørende folkeskolen. Planen skal indeholde oplysning om de enkelte skoler og institutioner og deres virksomhed, antallet af leder- og lærerstillinger og disses aflønning samt oplysning om, i hvilket omfang amtskommunen har indgået overenskomst med staten, kommuner, private skoler eller institutioner eller med en anden amtskommune om den specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, som amtskommunen skal sørge for.

Stk. 2. Mød hensyn til ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen inden for folkeskolen finder bestemmelserne i § 42, stk. 2, nr. 2, og stk. 5, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Tilsynet med amtskommunens skole- og undervisningsvæsen inden for folkeskolen

varetages af undervisnings- og forskningsministeren.

§ 50. For amtskommunale folkeskoler, bortset fra observationsskoler, kan undervisnings- og forskningsministeren fastsætte regler om oprettelse og valg af skolebestyrelser og om skolebestyrelsernes funktioner.

§ 51. Bestemmelserne i §§ 46, 47 og 48 finder tilsvarende anvendelse ved de amtskommunale folkeskoler.

Kapitel 8

Udgifterne til folkeskolen

§ 52. Alle udgifter til folkeskolens undervisning påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er udtrykkelig lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten, amtskommunerne eller andre.

Stk. 2. Udgifterne til specialundervisning i henhold til § 20, stk. 2, påhviler amtskommunerne, bortset fra et af undervisnings- og forskningsministeren fastsat beløb pr. elev, der påhviler kommunerne.

Stk. 3. Udgifterne til undervisning på institutioner uden for Københavns og Frederiksberg kommuner, jf. § 23, stk. 2, påhviler amtskommunerne.

Stk. 4. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om, hvilken kommune og hvilken amtskommune udgiften til folkeskolens undervisning mv. endeligt påhviler.

§ 53. Udgifterne til pensioner til tjenestemænd i folkeskolen og deres efterladte, herunder efterindtægt af pensioner, og pligtige præmier afholdes af staten.

Stk. 2. Statens udgifter efter stk. 1 til Københavns Kommune fastsættes på grundlag af de pensionsregler, der gælder uden for København.

§ 54. Kommunalbestyrelsen kan kræve betaling af:

- 1) Forældre til elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.
- 2) Voksne, som deltager i folkeskolens undervisning efter § 3, stk. 5.
- 3) Deltagere i aktiviteter efter § 3, stk. 6.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i sko-

lefritidsordning, jf. § 3, stk. 4. Der ydes søskendebetaling på mindst 33 1/3 pct. af forældrebetalingen for børn i skolefritidsordninger til familier med mere end et barn i skolefritidsordninger, daginstitutioner mv. Den samlede betaling for søskende kan dog ikke sættes lavere end taksten før rabat for den dyreste dagtilbudsplads plus 200 kr. pr. efterfølgende barn.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan delegere sin kompetence til at fastsætte betaling i henhold til stk. 1 og 2 til skolebestyrelsen.

Stk. 4. Betaling efter stk. 1 og stk. 2 kan indrives efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 5. Har en person, der modtager kontanthjælp i henhold til bistandslovens regler, undladt at betale for skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen tilbageholde den fremtidige månedlige betaling i den fremtidige kontanthjælp.

Kapitel 9

Klage

§ 55. Klage over afgørelser, der er truffet af de enkelte skoler, kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for de kommunale myndigheder.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens afgørelse i henhold til stk. 1 og andre beslutninger og afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen vedrørende det kommunale skolevæsen, kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed. Undervisnings- og forskningsministeren kan dog fastsætte regler om, at visse afgørelser kan indbringes for ministeren.

Stk. 3. Amtsrådets afgørelser i henhold til stk. 1 og andre beslutninger og afgørelser, som træffes af amtsrådet vedrørende det kommunale skolevæsen, kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Amtsrådets afgørelser om undervisning i henhold til § 20, stk. 2, kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for undervisnings- og forskningsministeren af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Kapitel 10

Andre bestemmelser

§ 56. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte almindelige regler om foranstaltninger til fremme af god orden i skolerne,

F. t. l. om folkeskolen

herunder regler om overflytning af elever til andre skoler i kommunen og regler om bortvisning af elever i 10. klasse. Undervisnings- og forskningsministeren kan endvidere fastsætte regler om skolernes tilsyn med eleverne i skoletiden.

§ 57. Tiden for konfirmationsforberedelsen fastsættes ved forhandling mellem kommunalbestyrelsen og præsterne i kommunen. Kan der ikke opnås enighed mellem parterne, træffes afgørelsen af kommunalbestyrelsen efter forhandling med de berørte menighedsråd.

Stk. 2. Der skal sikres konfirmationsforberedelsen den nødvendige tid inden for de rammer, der er angivet i § 16, stk. 3.

§ 58. Forældrenes rettigheder efter §§ 12, 13, 14, 20, 22, 27, 35, 36, og 38-40 og de i medfør af loven givne regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældremyndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, stk. 1 og 3, § 14, stk. 7, § 20, stk. 1, § 22, stk. 2, og § 27, stk. 1.

Stk. 2. Bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

§ 59. Undervisnings- og forskningsministeren kan fravige lovens bestemmelser, bortset fra bestemmelserne i kapitel 1 og kapitel 4, i det omfang, det anses for påkrævet for at fremme forsøgsvirksomhed eller pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler.

§ 60. Undervisnings- og forskningsministeren kan til varetagelse af bl.a. lovgivnings- og vejledningsfunktioner forlange enhver oplysning, som ministeriet skønner nødvendig til udførelse af disse opgaver, meddelt af kommunalbestyrelsen og amtsrådet.

Kapitel 11

Folkeskoleråd

§ 61. Undervisnings- og forskningsministeren nedsætter et folkeskoleråd, der er rådgivende for ministeren inden for lovens område.

Stk. 2. Rådet består af en formand og 11 medlemmer, der udpeges af undervisnings- og forskningsministeren på følgende måde:

- 1) Direktøren for Folkeskoleafdelingen skal være formand.
- 2) 2 medlemmer med faglig og pædagogisk sagkundskab udpeges af undervisnings- og forskningsministeren.
- 3) 2 medlemmer efter indstilling fra Kommunernes Landsforening, Københavns- og Frederiksberg kommuner i fællesskab.
- 4) 2 medlemmer efter indstilling fra Danmarks Lærerforening.
- 5) 2 medlemmer efter indstilling fra Skole og Samfund.
- 6) 1 medlem efter indstilling fra elevorganisationerne.
- 7) 1 medlem efter indstilling fra Danmarks Skolelederforening.
- 8) 1 medlem efter indstilling fra Skoledirektørforeningen.

Stk. 3. Endvidere udpeges 2 tilfornordnede fra Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Stk. 4. Medlemmerne udpeges for en periode på indtil 3 år.

Stk. 5. Folkeskolerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 6. Undervisnings- og Forskningsministeriet varetager sekretariatsfunktionerne.

Kapitel 12

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser mv.

§ 62. Loven træder i kraft den 1. august 1993, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. § 42, stk. 2, nr. 2, og stk. 5, og § 49, stk. 2, har dog virkning fra den 1. januar 1993.

Stk. 3. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 16, stk. 1 og 2, om det ugentlige minimumstimal.

§ 63. § 6 i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 172 af 8. maj 1972, finder fortsat anvendelse for bestående skoleforbund.

§ 64. Skolenedlæggelser, hvorom der har været afholdt afstemning i medfør af § 22, stk. 5, 5. pkt., i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 541 af 21. august 1986, kan gennemføres indtil udløbet af den kommunale valgperiode 1. januar 1990 - 31. december 1993.

§ 65. Godkendte frikommuneregulativer bevarer deres gyldighed.

§ 66. Lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 519 af 3. juli 1991, jf. dog stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 2. § 14, stk. 5, 4. pkt., i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 438 af 20. juni 1989, om undervisnings- og forskningsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om frikvarterer og spisepauser gælder dog fortsat. Ministeren fastsætter tidspunktet for ophævelsen af bestemmelsen.

Stk. 3. § 14, stk. 1, 4 og 7, i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 519 af 3. juli 1991 gælder indtil ikrafttrædelsen af § 16, stk. 1 og 2, jf. § 62, stk. 3.

Stk. 4. Regler, der er fastsat med hjemmel i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 519 af 3. juli 1991, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

§ 67. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Det vigtigste formål med dette lovforslag er at fastslå elevernes og forældrenes rettigheder, ansvar og pligter i forhold til det offentlige skolevæsen. Dermed ligger lovforslaget på linje med tendenser i en række andre lande med hensyn til at anskue den offentlige sektor ud fra en borgerretssynsvinkel.

Lovforslaget fastslår elevernes krav på undervisning i de grundlæggende skolefag og fastlægger de klassetrin, på hvilke der skal undervises i de enkelte fag.

Eleven skal have mulighed for at tilegne sig de kundskaber og færdigheder mv., der er beskrevet i formålsparagraffen og i formålene for de enkelte fag. Målet er at udvikle elevernes personlighed, styrke deres karakter og udvide den verden, de kender i forvejen.

Eleven skal opnå fortrolighed med dansk kultur og forståelse og respekt for andre kulturer, idet der med »kultur« tænkes på de kulturelle frembringelser og værdier, der er fælles på tværs af generationer og andre skel. Dertil hører også det musiske og det kreative, der vel at mærke ikke må forveksles med det rekreative.

Endvidere lovfæstes retten til at få undervisning, der svarer til den enkelte elevs behov, herunder retten til at vælge mellem to forskellige undervisningsmål med dertil hørende prøver i fire fag i de ældste klasser. Dertil kommer retten til særlig støtte i form af specialundervisning, supplerende undervisning o.l.

Det faglige niveau i de enkelte fag sikres gennem udførlige fagformål og læseplaner med tilhørende vejledninger, prøvekrav samt i visse fag tilbud om vejledende opgavesæt. Det har altsammen til formål at sikre både elev og lærer retten til og muligheden for at vurdere indsatsen i forhold til et nationalt niveau.

Lovforslaget indebærer en forøgelse af elevernes egentlige minimumstimetal. Samtidig betyder lovforslaget, at undervisningen i fremmedsprog begynder tidligere, og at det naturvidenskabelige område

styrkes, bl.a. ved at indføre faget natur/teknik på 3. og 4. klassetrin.

Retten til at udvikle personlighed og talenter gælder også de elever, hvis lyst og evner til boglige aktiviteter er begrænset. For dem er det vigtigt, at skolens åndelige og kulturelle indhold også formidles gennem fortælling og praktisk-musisk aktivitet, og at der er mulighed for at supplere eller erstatte skolegangen med anden ungdomsundervisning eller praktisk arbejde.

Lovforslaget indeholder en række punkter, som i særlig grad tilgodeser elever, som ikke har deres styrke i de boglige fag. Således vil øget opmærksomhed på de grundlæggende kundskaber bidrage til at lægge et solidt fagligt fundament, der som et sikkerhedsnet vil komme ikke mindst de lidt usikre elever til gode. På 3.-4. klassetrin indføres som nævnt et nyt fag, natur/teknik, der i sin tilrettelæggelse kan inddrage andre færdigheder end de rent boglige. Hertil kommer øget anvendelse af teknologi i undervisningen, der ikke mindst vil appellere til de mere praktisk orienterede elever. Informationsteknologi giver gode muligheder for andre undervisningsformer og -metoder end dem, der er bundet til den trykte tekst.

Forældrenes rettigheder er blevet lovfæstet, dels med hensyn til forældreindflydelse på skolens drift gennem skolebestyrelserne, dels med hensyn til skole-hjem samarbejdet om det enkelte barn. Forældrene har ret til at blive orienteret og hørt i alle vigtige spørgsmål vedrørende det enkelte barn.

Men rettigheder bør altid følges af pligter for borgerne. Eleverne har pligt til at passe skolen og yde en aktiv indsats, og forældrene har pligt til at bakke skolens arbejde op og aktivt deltage i forældresamarbejdet.

Forslaget ligger i direkte forlængelse af den gennemgribende ændring af folkeskolens styrelsesregler, som Folketinget vedtog i maj 1989, og som medførte oprettelse af skolebestyrelser, forenkling af styringssystemet og øget brugerindflydelse. Men lovforslaget skal også ses i sammenhæng med ændringen i 1988, som havde til formål at øge kommunernes mulighed for at sikre bedre overensstemmelse mellem

elevtal og ressourceforbrug, og de meget betydningsfulde ændringer i 1990, der gjorde skolebestyrelserne til skolens vigtigste ledelsesorgan.

Som grundlag for lovforslaget ligger desuden en række erfaringer fra det meget omfattende 4-årige udviklingsprogram for folkeskolen, som Folketinget vedtog i 1987. Endvidere erfaringerne fra de mange frikommuneforsøg på folkeskoleområdet og erfaringerne fra Undervisningsministeriets kvalitetsudviklingsprojekt.

Det foreliggende forslag er således sidste fase i en længerevarende reformperiode. Derfor er der i forbindelse med dette lovforslag foretaget en fuldstændig gennemskrivning af lovteksten.

De vigtigste ændringer i forhold til gældende lov er:

Nyformulering af folkeskolens formål og præcisering af ansvarsfordelingen:

- øget vægt på kulturelle forudsætninger og forståelse for naturen,
- øget vægt på indsigt, virkelyst og handlekraft,
- præcisering af fordelingen af rettigheder, ansvar og pligter mellem kommuner, skoler, forældre og elever.

Folkeskolens fagække justeres:

- flere timer til eleverne, bl.a. til dansk i det tidlige skoleforløb samt musik i 6. klasse,
- øget vægt på fremmedsprog med engelsk fra 4. klasse, tilbud om tysk fra 6. klasse og fransk som valgfag i 8.-10. klasse samt mulighed for fransk som alternativ til tysk,
- øget vægt på de naturfaglige områder med det nye fag natur/teknik i 3. og 4. klasse og forskydning af geografi og biologi fra 3.-7. til 5.-8. klasse.

Målstyring i stedet for detaljstyring:

- den faglige kvalitet styrkes ved ministeriets fastlæggelse af mere udførlige formål med præcisering af grundlæggende kundskabsområder i folkeskolens fag og ved at udbygge de vejledende læseplaner og undervisningsvejledninger med forslag til undervisningsdifferentiering og tilbud om vejledende opgavesæt,
- øget vægt på undervisningsdifferentiering, som tager udgangspunkt i den enkelte elevs evner, udviklingstrin og faglige standpunkt med sigte mod det mål, den enkelte elev kan nå,
- eleverne på de ældste klassetrin vælger mellem undervisningsmål på 2 niveauer i hvert af fagene matematik, engelsk, tysk, fysik/kemi og tilbydes

frivillige afgangsprøver svarende til det valgte mål,

- frihed til organisering af undervisningen under respekt for klassens enhed og skolens mål. Alle regler om fagdelt/ikke-fagdelt undervisning, kursusdelt undervisning, klassens time og samlæsning på tværs af klasser og klassetrin ophæves.

Skolen skal tage bedre hånd om de bogligt svage elever:

- præcisering af retten til at få en undervisning, der svarer til den enkelte elevs behov,
- øget opmærksomhed på grundlæggende kundskaber og bedre tid til indlæringen som et sikkerhedsnet for de usikre eller langsomme elever,
- indførelse af natur/teknik og øget brug af edb-teknologi, der inddrager andre færdigheder end de rent boglige, og som ikke er bundet af den trykte tekst,
- bedre plads til praktiske og musiske valgfag.

Skolen åbnes for samarbejde med det omgivende samfund:

- skolens virksomhed kan omfatte kulturelle aktiviteter, der inddrager børn og voksne, foreninger, institutioner og organisationer i lokalsamfundet,
- skolen kan også beslutte, at voksne kan deltage i undervisningen på de ældste klassetrin.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Et af lovforslagets formål er at fortsætte den afbureaukratisering og deregulering af folkeskolen, der muliggør yderligere forenkling og lettelse i det administrative arbejde såvel lokalt som centralt. På en række områder vil det efter lovforslaget således ikke længere være nødvendigt for kommunerne at indhente ministeriets godkendelse til at indrette sig i overensstemmelse med lokale ønsker og behov.

De foreslåede nye fag, den ændrede placering af visse eksisterende fag og klassens time medfører ikke i sig selv en forøgelse af det samlede timetal.

Den i lovforslaget foreslåede forøgelse af den fastsatte mindste ugentlige undervisningstid vil heller ikke betyde, at kommunernes samlede udgifter skal forøges.

Siden midten af 70'erne er elevtallet i folkeskolen faldet med ca. 200.000 svarende til ca. 27 pct. Ressourceforbruget pr. elev i folkeskolen har i den samme periode udvist en vækst på knap 40 pct. Da elevtallet i folkeskolen faldt, indkasserede staten ikke nogen besparelse. Gevinsten blev i kommunerne. I de kommende år vil elevtallet stige igen, om end det langt fra vil nå op på niveauet fra før faldet satte ind.

Stigningen i elevtallet bør så vidt muligt ikke føre til oprettelse af flere klasser. Eventuelt øgede ressourcer bør i stedet anvendes til flere timer til eleverne.

Kommuner, der af geografiske hensyn ønsker at opretholde skoler med meget lave klassekvotienter, kan få tilladelse til at fravige mindstetimetalskravet for disse skoler. Samtidig giver forslaget kommunerne nye frihedsgrader, idet f.eks. bestemmelsen om 25 pct. begrænsningen for samlæsning ophæves. Hertil kommer, at øgede minimumstimetallet i skolen vil betyde behov for færre timer i skolefritidsordninger og fritidshjem.

Der er endelig indarbejdet en særlig ikrafttrædelsesbestemmelse vedrørende § 16 om minimumstimetallene, hvorefter undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet. Tidspunktet kan hermed afpasses efter den faktiske udvækst i folkeskolen.

Efter regeringens opfattelse vil det således være muligt for kommunerne at opfylde det øgede ugentlige minimumstimetallet uden merudgifter og dermed uden kompensation fra statens side i det generelle tilskud til kommunerne. Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner har til det lovforslag, der blev udsendt til høring, anført, at lovforslaget ville medføre merudgifter, som skulle kompenseres. I det foreliggende lovforslag er der på denne baggrund sket forskellige ændringer.

Med de nu foreslåede ændringer og allerede gennemførte ændringer af folkeskoleloven har kommunerne en langt større frihed til at indrette skolevæsenet efter lokale ønsker og behov og dermed tilpasse ressourcerforbruget.

Forslaget om, at de kommunale myndigheder overtager ministeriets kompetence til at foretage uansøgt afsked af ledere og lærere, medfører ikke økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Gennemførelsen af lovforslaget som helhed medfører derfor ikke modregning fra statens side i det generelle tilskud til kommunerne.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Folkeskolens formål

Til § 1

Det foreslås at tilføje den hidtil gældende formålsparagraf en kulturel dimension, idet det udtrykkeligt understreges, at skolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur, hvorved forstås det danske folks fælles erfaringer udtrykt gennem kristendommen, kunsten, litteraturen og historien, og give eleverne forståelse for andre kulturer, indvandrergrupper er

præget af. Begrebet »alsidig udvikling« er ændret til »personlig udvikling«, indbefattende både åndelig, intellektuel, musisk, fysisk og social udvikling. Ordet »selvvirksomhed« er ændret til »virkelyst og fordybelse«, ligesom det understreges, at eleverne skal udvikle »erkendelse« og »tillid til egne muligheder« og »baggrund for at tage stilling og handle«. »Medleven og medbestemmelse« er blevet til »medbestemmelse, rettigheder og pligter«. »Åndsfrihed og demokrati« er blevet til »frihed og folkestyre«, idet det overlades til skolen at forberede eleverne bedst muligt hertil. Endelig er menneskets samspil med naturen nævnt som et oplagt eksempel på den ansvarlighed, der kræves af fremtidens verdensborgere.

Til § 2

I overensstemmelse med de ændrede forpligtelser foreslås det, at det allerede i lovens indledende kapitel præciseres, hvilket ansvar der er pålagt henholdsvis kommunalbestyrelsen, den enkelte skole og den enkelte elev i relation til opfyldelsen af folkeskolens formål.

Lovteksten tilsigter en klarere kompetencefordeling mellem kommunalbestyrelsen, hvis skolepolitik fastlægges i form af rammer i henhold til § 42. stk. 2, og den enkelte skole, som får det samlede konkrete ansvar for undervisningens kvalitet og metode. Kommunalbestyrelsens detailkompetence på dette område overføres således til den enkelte skole, der herved får et øget ansvar for, at undervisningen lever op til folkeskolens formål. Med henblik på at kunne opnå dette tillægges der samtidig skolerne øget frihed til at organisere undervisningen på en mere hensigtsmæssig måde. Der henvises i den forbindelse bl.a. til forslaget om at give skolebestyrelserne øget indflydelse på undervisningens organisering, til forslaget om at ophæve bestemmelsen om kursusdelt undervisning og klassens time, til forslaget om at ophæve begrænsningen for ikke-fagdelt undervisning samt ophævelse af bestemmelsen om begrænsningen for samlæsning på tværs af klasser og klassetrin.

Til § 3

§ 3, stk. 1-4, er en uændret videreførelse af § 3, stk. 1-4, i den eksisterende folkeskolelov.

Som stk. 5 foreslås det, at der åbnes mulighed for, at voksne kan deltage i folkeskolens undervisning. Forslaget har til hensigt at lade et begrænset antal voksne deltage i undervisningen på de ældste klassetrin under forudsætning af, at skolebestyrelsen på den pågældende skole er indforstået hermed. Inden for de generelle retningslinjer, som kommunalbestyrelsen har fastsat i henhold til § 42, stk. 2, nr. 5, er det

således skolebestyrelsen på den enkelte skole, der har kompetencen til at afgøre, om voksne skal kunne deltage i skolens almindelige undervisning, samt på hvilken måde og i hvilket omfang. Der henvises i den forbindelse til forslaget § 46, stk. 5. Endvidere henvises til forslaget § 54, stk. 1, hvorefter der vil kunne opkræves betaling for de voksnes deltagelse i undervisningen. Voksnes deltagelse i undervisningen har været emnet for en række projekter under Folkeskolens Udviklingsråd.

Som stk. 6 foreslås det, at folkeskolen får mulighed for at indgå i et tættere samarbejde med det omgivende samfund. Forslaget gør det muligt at lade skolen blive en integreret del af lokalsamfundet med deraf følgende fordele for såvel skolen som forældre-kredsen, lokalsamfundets øvrige beboere og institutioner mv. med henblik på at gøre undervisningen mere helhedspræget og nærværende. Efter forslaget overlades det til den enkelte skolebestyrelse, inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer i henhold til § 42, stk. 2, nr. 5, at træffe beslutning om, hvorvidt skolen skal indgå i et sådant samarbejde. Såfremt et samarbejde med lokalsamfundet ønskes etableret, påhviler det skolens leder i samarbejde med de ansatte at forestå og koordinere de nye samarbejdsformer inden for principper fastsat af skolebestyrelsen. Der henvises i den forbindelse til forslag til § 46, stk. 6, og til § 54, stk. 1, hvorefter kommunalbestyrelsen kan opkræve betaling af deltagerne i de nævnte aktiviteter. Skolen som en integreret del af det omgivende samfund har ligeledes været emnet for en række projekter om skolen som lokalt kulturcenter under Folkeskolens Udviklingsråd.

Til § 4

§ 4, stk. 1, er en uændret videreførelse af § 3a, stk. 1, i den eksisterende folkeskolelov.

Den foreslåede ændring af § 4, stk. 2, indebærer, at det ikke længere er undervisnings- og forskningsministeren, der skal godkende, at en elev, hvis udvikling kræver en særlig, vidtgående hensyntagen eller støtte, kan få et særligt tilrettelagt undervisningsforløb på 11 år. Afgørelsen herom træffes herefter lokalt. Forslaget er et led i den almindelige afbureaukratisering.

Til § 5

§ 5 omhandler folkeskolens obligatoriske undervisning og træder i stedet for § 4 i den eksisterende folkeskolelov. Systematikken er i stk. 1 ændret således, at bestemmelsen nu indeholder 3 hovedafsnit: Et for de humanistiske fag, et for de musisk/kreative

fag og et for de naturvidenskabelige fag. Det er vigtigt, at der er en rimelig balance mellem de 3 hovedafsnit.

Vedrørende de humanistiske fag

Der er ingen ændringer til faget dansk. Den ændrede formulering til faget kristendomsundervisning indebærer ingen realitetsændring, men foreslås alene for at præcisere kontinuiteten i undervisningen.

Engelsk foreslås påbegyndt på 4. klassetrin. Folkeskolens Udviklingsprogram har vist, at børn er meget motiverede til at lære fremmedsprog på et tidligere tidspunkt, eksempelvis på en sådan måde, at eleverne gennem mere praktiske og musiske aktiviteter lærer at anvende engelsk i konkrete situationer.

Historie placeres efter forslaget som obligatorisk fag på 3.-8. klassetrin (nu 3.-9.) og som en bestanddel af et nyt fag historie/samfundsfag med ca. 5 timer om ugen på 9. klassetrin. Samtidig foreslås det, at samtdsorientering afskaffes på 8.-9. klassetrin. Det nye fag historie/samfundsfag vil indeholde elementer af såvel historie som samtdsorientering og søges givet en selvstændig identitet med vægt på nyere historie, danske politiske institutioner og international politik samt økonomiske grundbegreber.

Vedrørende de praktisk/musiske fag

Der er ingen ændringer til fagene idræt, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab.

Vedrørende formning foreslås det, at fagets betegnelse i overensstemmelse med den udsendte undervisningsvejledning (1991/4) for faget billedkunst/formning ændres fra formning til billedkunst bl.a. for at understrege fagets kulturelle og æstetiske dimension.

Med henblik på at styrke undervisningen i musik i grundskolen foreslås undervisningen i dette fag gjort obligatorisk i yderligere et år, dvs. til og med 6. klassetrin. Faget vil som hidtil kunne tilbydes som valgfag på 8.-10. klassetrin. Det forudsættes, at timerne læses af kvalificerede lærere med linjefag eller lignende i musik, herunder også musik-pædagoger.

Vedrørende de naturvidenskabelige fag

Det foreslås, at faget regning/matematik for fremtiden kaldes matematik, således som det er tilfældet i de øvrige nordiske og i de fleste andre europæiske lande. Forslaget indebærer ingen ændringer i øvrigt.

Der er ingen ændringer til faget fysik/kemi.

Efter angelsaksisk inspiration og ud fra et udbredt ønske om at styrke det naturvidenskabelige område foreslås det, at natur/teknik indføres som et obligatorisk fag på 3. og 4. klassetrin med en selvstændig

identitet. Faget vil indeholde elementer af fysik, kemi, biologi og geografi. Undervisningen bør tilrettelægges således, at eleverne får mulighed for at udføre eksperimenter og arbejde med praktiske opgaver, og således, at eleverne kommer i kontakt med den natur og menneskeskabte omverden. I Undervisnings- og Forskningsministeriets temahæfte *Natur og Teknik* af januar 1988 gives der anvisninger på, hvorledes emnet kan inddrages i undervisningen i indskolingsfasen. Indførelsen af natur/teknik på 3. og 4. klassetrin ligger således i direkte forlængelse heraf.

Det foreslås, at biologi og geografi i konsekvens heraf gøres obligatoriske på 5.-8. klassetrin (i dag 3.-7. klassetrin). Eleverne vil herved få undervisning i biologi og geografi som selvstændige fag i en periode på 4 år, hvortil kommer natur/teknik på 3. og 4. klassetrin som introduktion til fagene.

Vedrørende faget tysk

Det foreslås i stk. 2, at faget tysk fortsat skal være et tilbudsfag, men at faget skal tilbydes eleverne fra 6. klassetrin (i dag 7. klassetrin.) Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring i stk. 1 om at gøre engelsk obligatorisk senest fra 4. klassetrin og forslaget i § 10 om at kunne tilbyde fransk som valgfag fra 8. klassetrin.

Under Folkeskolens Udviklingsråd har der været iværksat en række forsøg med 4-6-8 modellen (engelsk fra 4., tysk fra 6. og fransk fra 8. klasse.) Erfaringerne fra disse forsøg ligger til grund for lovforslaget, der især har til formål, at give eleverne mulighed for at vælge 3 fremmedsprog uden de administrative ulemper og udgifter, der ville følge af at skabe obligatorisk frit valg mellem tysk og fransk i både 6. og 8. klasse.

I forlængelse af forsøgene under Folkeskolens Udviklingsprogram og med henblik på at imødekomme et udbredt ønske om fortsat at kunne tilbyde fransk som alternativ til tysk, foreslås det som stk. 3, at kommunerne kan beslutte at give skolerne mulighed for, at eleverne på 6.-10. klassetrin kan vælge mellem fransk og tysk. 10. klasse er nævnt i bestemmelsen, idet fransk i modsætning til tysk ikke figureer som tilbudsfag i 10. klasse, jf. lovforslagets § 8, stk. 1.

Såfremt en skole tilbyder fransk som alternativ til tysk på 6.-10. klassetrin, indebærer det følgende konsekvenser:

Iht. lovforslagets § 9, stk. 1, kan eleverne i tilbudsfaget tysk vælge mellem undervisningsmål på to niveauer. Undervisningen i fransk som tilbudsfag gives kun på et niveau, og eleverne kan indstille sig til af-

gangsprøve efter afslutningen af undervisningen, dvs. efter 9. henholdsvis 10. klasse.

For de elever, der ønsker at fortsætte i gymnasiet gælder følgende:

Undervisningen i tysk og i fransk sker for hvert af fagene i gymnasiet på to niveauer: et begynderhold og et fortsætterhold. De elever, der har modtaget undervisning i fransk som tilbudsfag fra 6. til 9. (10.) klassetrin vil herefter kunne optages i gymnasiet med undervisning i fransk som fortsætterundervisning sammen med de elever, der har modtaget fransk som valgfag på 8., 9. (10.) klassetrin.

Ved skoler, der tilbyder fransk som alternativ til tysk, får tysk samme status som valgfaget fransk på 8.-10. klassetrin, jf. lovforslagets § 10, stk. 1, nr. 1, og § 14, stk. 3, hvortil henvises. Tysk som valgfag på 8.-10. klassetrin giver herefter eleverne adgang til at gå til afgangsprøve efter afslutningen af 9. klasse (det 2-årige forløb) og efter afslutningen af 10. klasse (det 1-årige forløb). Såfremt en skole i henhold til dette udbyder tysk som valgfag, bortfalder forpligtelsen til at skulle give tysk som tilbudsfag på 10. klassetrin, jf. lovforslagets § 8, stk. 1.

Vedrørende ikke-fagdelt undervisning

Den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 4, stk. 3, om grænserne for, i hvilke fag og på hvilke klassetrin der kan ske ikke-fagdelt undervisning, foreslås ophævet.

Forslaget er udtryk for lovforslagets intentioner om at give de enkelte skoler øget frihed til at organisere undervisningen, jf. §§ 2, 18 og §§ 46 og 47.

Forslaget imødekommer samtidig de ønsker, der har ført til nogle af udviklingsarbejderne under udviklingsprogrammet.

Selv om begrænsningen for ikke-fagdelt undervisning ophæves, forudsættes det, at de fag, der måtte indgå i et ikke-fagdelt undervisningsforløb, fortsat tilgodeses med et timetal, der gør det muligt at medtage de væsentligste emneområder fra de pågældende fag, ligesom undervisningen skal gives i overensstemmelse med de centralt fastsatte formål for hvert enkelt fag. Fagenes identitet skal med andre ord være til at genfinde i den ikke-fagdelte undervisning.

Ifølge den gældende folkeskolelovs § 5, stk. 2, jf. lovforslagets § 6, stk. 2, kan en elev efter anmodning fritages for undervisningen i kristendomskundskab. Dette medfører, at faget kristendomskundskab kun kan indgå i et ikke-fagdelt forløb, såfremt ingen af eleverne er fritaget for kristendomsundervisningen, eller såfremt forældrene til de elever, der er fritaget for undervisningen, accepterer, at eleverne blot fritages for særskilte indslag vedrørende kristendomsundervisningen.

Stk. 4 er i princippet uændret videreførelse af den gældende § 4, stk. 4, bortset fra de ændringer, der er konsekvenser af de tekniske ændringer i stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 5, der er en ændring af den gældende § 4, stk. 5, indebærer, at ministeriet, som noget nyt, vil udarbejde vejledende opgavesæt med henblik på at styrke den interne evaluering. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 13.

Den foreslåede forhøjelse af minimumstimetallet, jf. § 16, stk. 1, indebærer, at regeringen ikke har til hensigt at anvende den foreslåede adgang til at udsende vejledende timeplaner, før der er anledning hertil.

Bestemmelsen i stk. 6, 1. pkt., er en videreførelse af den gældende lovs § 4, stk. 6, 1. pkt., om supplerende undervisning og anden faglig støtte. Dette tilbud forudsættes i fornødent omfang fortsat givet til elever, der af gyldig grund ikke har kunnet følge undervisningen gennem længere tid. Herudover er der indføjet en mulighed for særlig tilrettelagt undervisning, herunder særlig tilrettelagt danskundervisning for fremmedsprogede elever.

Bestemmelsen i stk. 7 er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 4, stk. 7, om modersmålsundervisning.

Til § 6

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 5 om kristendomsundervisning.

Til § 7

I overensstemmelse med det af undervisningsministeren godkendte forslag, fremsat af læseplansudvalget for sundheds- og seksualundervisning i folkeskolen, om at behandle emnerne seksualoplysning og sundhedslære samt oplysning om udbredte nydelses- og rusmidler under et, foreslås det, at disse emner samles i et emne under navnet sundheds- og seksualundervisning. Der henvises til den i foråret 1991 udsendte undervisningsvejledning om sundheds- og seksualundervisning.

Ændringen til stk. 2 er dels en konsekvens af den til § 7, stk. 1, foreslåede ændring, dels at loven nu i sådan grad har karakter af en rammelov, at særlige bestemmelser for Københavns Kommune kan opheves, bortset fra særlige bestemmelser i kapitel 4.

I stk. 3 foreslås det, at der ikke længere skal afsættes en særlig klassens time, idet det forudsættes, at klasselærerens særlige opgaver som klasselærer varetages som en del af dennes timer med klassen. Det forudsættes i denne forbindelse, at der er tillagt klasselærerens fag et timetal, som muliggør løsning af særlige klasselæreropgaver, når dette falder natur-

ligt. Bestemmelsens nye ordlyd præciserer de overordnede mål for klasselærerens opgaver.

Til § 8

Bestemmelsen er i princippet en videreførelse af den gældende lovs § 7.

Som konsekvens af den foreslåede ændring i § 10 om at indføre fransk som valgfag på 8.-10. klassetrin (4-6-8 modellen) foreslås det, at fransk ikke længere skal være tilbudsfag på 10. klassetrin. Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 14, stk. 3, om adgangen til at indstille sig til prøve i fransk og til § 5, stk. 3, om muligheden for at kunne tilbyde fransk som alternativ til tysk samt bemærkningerne til denne bestemmelse. Som en konsekvens af den foreslåede ændring til § 5, stk. 1, nr. 1, litra d, er faget samtidsorientering erstattet af historie/samfundsfag.

Til § 9

Med forslaget til § 9 opheves den gældende lovs § 8, ifølge hvilken undervisningen i regning/matematik, engelsk og tysk på 8.-10. klassetrin og i fysik/kemi på 9. og 10. klassetrin som hovedregel skal foregå som kursusdelt undervisning.

Ved ændringen af folkeskoleloven ved L 348 af 24. maj 1989 blev kompetencen til at godkende undladdelse af kursusdeling på 8. og 9. klassetrin tillagt kommunalbestyrelsen. Baggrunden for denne ændring var et udbredt ønske om at kunne undlade kursusdeling uden at skulle fremsende en ansøgning herom til ministeriet. Interessen for at undlade kursusdeling er i årenes løb vokset så meget, at ca. halvdelen af timerne læses som ikke-kursusdelt undervisning. Mange skoler ønsker således at indrette undervisningen på en anden måde end den, lovens hovedregel tilsiger. Forslaget er derfor, at det er den enkelte skole, der, ud fra lokale ønsker, elevsammensætning, klasse størrelser mv., beslutter, hvorledes undervisningen i de pågældende fag skal finde sted, jf. §§ 2, 18 og §§ 46 og 47.

Eleverne vil fortsat skulle vælge mellem to undervisningsmål, der fører frem til hver sin prøve – afgangsprøve eller udvidet afgangsprøve. Undervisningen skal derfor, i overensstemmelse med læseplanerne for de enkelte fag, tilrettelægges således, at den enkelte elev i 9. og 10. klasse kan indstille sig til prøve på et af de to niveauer. Det bemærkes, at også den gældende skoleordning forudsætter, at eleverne kan vælge mellem to undervisningsmål, og det hvedenten eleverne går i kursusdelte klasser eller ej. Den udbredte ophævelse af kursusdelingen og den foreslåede ophævelse af kursusdeling som værende lovens hovedregel, gør det naturligt at tale om »mål«

i stedet for kursus. Det nye er kravet om, at der til udvidet undervisningsmål hører en udvidet prøve også i 9. klasse, således som det efter den gældende lov er tilfældet i 10. klasse.

Eleverne er ikke bundet af det oprindeligt valgte undervisningsmål, men kan skifte niveau helt frem til sidste standpunkt karakter før prøven efter 9. henholdsvis 10. klasse. Eleven vil med andre ord kunne skifte undervisningsmål, så der til stadighed er overensstemmelse mellem elevens udvikling og det valgte undervisningsmål. Det påhviler lærerne hele tiden at følge de enkelte elevs udvikling og at vejlede dem med hensyn til undervisningsmål.

Undervisningen vil kunne være fælles for eleverne i alle timer eller blot i nogle af timerne. Der vil ikke være noget til hinder for, at eleverne i samme klasse har forskelligt ugentligt timetal, ligesom der heller ikke er noget til hinder for at opdele eleverne i pige- og drengehold.

Som konsekvens heraf foreslås bestemmelsen i den gældende lovs § 8, stk. 3, om afstemning blandt forældrene til eleverne i de pågældende klasser, ophævet.

Til § 10

§ 10 er i princippet en videreførelse af folkeskolelovens § 9 om udbuddet af valgfag.

Siden 1991 har kommunerne kunnet beslutte at tilbyde fransk som valgfag på 8.-10. klassetrin, jf. ministeriets bekendtgørelse nr. 167 af 18. marts 1991. Forslaget om, at faget fransk indføres i lovtæksten, indebærer derfor ingen realitetsændringer, men skal ses i sammenhæng med den foreslåede 4-6-8 model (engelsk fra 4., tysk fra 6. og fransk fra 8. klassetrin). Med hensyn til adgangen til at aflægge prøve i fransk henvises til § 14, stk. 3, samt bemærkningerne hertil.

Endvidere henvises til § 5, stk. 3, om muligheden for at kunne tilbyde fransk som alternativ til tysk som tilbudsfag på 6.-10. klassetrin.

Som konsekvens af lovforslagets § 5, stk. 3, foreslås det som stk. 3, at skoler, der har tilbudt eleverne fransk som alternativ til tysk, kan tilbyde tysk som valgfag på 8.-10. klassetrin. Med hensyn til elevernes mulighed for at aflægge prøve i valgfaget tysk henvises til lovforslagets § 14, stk. 3, og bemærkningerne hertil. Endvidere henvises til bemærkningerne til § 5.

Faget formning foreslås ændret til billedkunst, jf. bemærkningerne til § 5, stk. 1.

Som konsekvens af de foreslåede ændringer i § 5, stk. 1, om at gøre geografi og biologi obligatoriske

på 8. klassetrin foreslås det, at disse fag kun kan tilbydes som valgfag på 9. og 10. klassetrin.

I § 8 foreslås det, at historie/samfundsfag, der som nævnt indeholder elementer af historie, skal gives som tilbudsfag på 10. klassetrin, hvorfor det foreslås, at historie ikke længere kan tilbydes som valgfag på dette klassetrin.

Latin kan i dag gives som valgfag på 10. klassetrin. Forslaget om at kunne tilbyde latin også på 9. klassetrin begrundes sig i et ønske fra kommunerne om på dette punkt at ligestille folkeskolen med friskoler og private grundskoler ved at kunne tilbyde latin også på 9. klassetrin, uden at dette sker som led i et forsøgs- eller udviklingsarbejde. Forslaget er således et led i afbureaukratiseringen. Undervisningen er 1-årig, og eleverne kan indstille sig til prøve efter 9. eller efter 10. klasse, jf. § 14, stk. 4.

Stk. 3 og 4, er en uændret videreførelse af § 9, stk. 3 og 4, i den gældende lov.

I stk. 5 foreslås Københavns Kommunes særlige kompetence til at fastsætte regler for undervisning i valgfag ophævet, således at valgfag i Københavns Kommune fremover vil være omfattet af de samme regler som valgfag i andre kommuner.

Interessen for at kunne tilbyde andre praktisk eller kunstnerisk betonedede fag er stigende. I dag skal alle sådanne ønsker forelægges ministeriet til godkendelse. Som led i en fortsat decentralisering af kompetence til kommunerne foreslås det i stk. 7, at kompetencen til at godkende andre praktisk eller kunstnerisk betonedede fag eller emner tillægges alle kommunalbestyrelser, således som tilfældet allerede er i dag i Københavns Kommune. Der henvises i den forbindelse til, at undervisningen kan tilrettelægges i samarbejde med den kommunale ungdomsskole, således at eleverne henvises hertil i det omfang, det er nødvendigt, jf. § 22, stk. 5.

Det fremgår af § 16, stk. 3, at undervisningen i de obligatoriske fag i henhold til § 5, stk. 1, i 8. og 9. klasse ikke må overstige 24 timer. Samtidig fremgår det af § 16, stk. 1, at elevernes ugentlige undervisningstid skal være mindst 28 timer på 8.-10. klassetrin. Derfor foreslås det i stk. 8, at elever på 8.-10. klassetrin skal vælge mindst 1 valgfag eller tilbudsfag, således at det samlede ugentlige timetal bliver mindst 28. Vedrørende undervisningens tilrettelæggelse på 10. klassetrin henvises endvidere til bemærkningerne til § 16. Forslagets 2. punktum er blot en præcisering af, hvor mange valgfag kommunalbestyrelsen som minimum skal tilbyde. Forslaget svarer til bestemmelsen i den gældende lovs § 9, stk. 7.

Til § 11

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 10.

Til § 12

Stk. 1 og 2 er en uændret videreførelse af § 11, stk. 1 og 2, i den gældende lov.

Med forslaget i stk. 3 tillægges der den enkelte elev yderligere medbestemmelse på eget skoleforløb. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til § 14, stk. 7, hvorefter spørgsmålet om indstilling til prøver også træffes af eleven selv efter samråd med forældrene og skolen.

Til § 13

Folkeskolelovens § 12 indeholder i dag bestemmelser om såvel den underretning, der skal gives forældrene om elevernes udbytte af skolegangen, som om på hvilket tidspunkt og i hvilke fag eleverne kan indstille sig til prøve.

Med lovforslaget er den gældende § 12 blevet adskilt i 2 bestemmelser, nemlig § 13 om karaktergivning mv. og § 14 om prøveadgangen.

Ifølge § 46, stk. 2, nr. 4, er det skolebestyrelsen, der fastsætter principper for underretning af hjemmene om elevernes udbytte af skolegangen. Interessen for at kunne give eleverne på 8.-10. klassetrin karakterer i andre fag end dem, loven giver mulighed for, er steget gennem de seneste år.

Med forslaget opretholdes den nuværende hovedregel om, at der skal gives karakterer (efter 13-skalaen) på 8.-10. klassetrin i de fag, hvor eleverne kan indstille sig til prøve. Desuden opretholdes den gældende regel om, at elever, der forlader skolen efter 7. klasse eller senere, altid skal have deres standpunkt i de prøveforberedende fag udtrykt ved hjælp af karakterer.

Herudover åbnes der som noget nyt mulighed for, at den enkelte skole, efter principper fastsat af skolebestyrelsen, kan give karakterer i alle øvrige fag på 8.-10. klassetrin.

Forslaget i stk. 2 om, at standpunktskarakterer skal gives mindst 2 gange om året på 8.-10. klassetrin, er alene en præcisering af den allerede eksisterende praksis, hvorefter enhver standpunktskarakter udtrykker elevens status med hensyn til, hvor langt eleven er nået siden skoleårets start i kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer i forhold til læseplanen for det pågældende fag. Begrebet årskarakter udgår, idet begrebet standpunktskarakter også dækker dette begreb.

Ud over den evaluering, der kommer til udtryk i standpunktskarakterer og prøvekarakterer i de ældste klasser, vil det endvidere være naturligt at lade en bred og alsidig evaluering af både elever og undervisning indgå som en integreret del af undervisningen (dvs. undervisningens planlægning, forløb, resultat og efterbehandling) gennem hele skoleforløbet. En sådan evaluering kan have forskellige former: prøver, spørgeskemaer, observation, samtaler m.v. En løbende intern evaluering medfører undervisningsmæssige konsekvenser og er således et middel til fortsat udvikling af undervisningen. Desuden danner den et nødvendigt grundlag for tilrettelæggelse og sikring af tilstrækkelig undervisningsdifferentiering.

Fra kommunernes side er der blevet rejst spørgsmål om, hvorvidt der, ligesom tidligere, kan afholdes terminsprøver i årets løb. Efter loven er der intet til hinder for, at der som et led i undervisningen kan afholdes sådanne større skriftlige prøver. Allerede i 1985 gav Folketingets Uddannelsesudvalg i betænkning af 23. maj 1985 udtryk for, at sådanne prøver vil kunne afholdes, som det også dengang var tilfældet i praksis, uanset der ikke direkte er hjemmel i loven hertil.

Som det følger af lovforslagets § 46, stk. 2, nr. 2, der er en videreførelse af den gældende lovs § 39e, stk. 2, nr. 1, er det skolebestyrelsen, der fastsætter principper for undervisningens organisering, herunder afholdelse af terminsprøver og lignende større prøver.

Andre mindre prøver betragtes som en mere integreret del af undervisningen, hvorfor sådanne prøver normalt vil kunne afholdes efter behov efter den enkelte lærers skøn.

Til § 14

Efter forslaget i stk. 1 om faget dansk er der, i modsætning til visse andre fag, jf. § 9, stk. 1, kun et undervisningsniveau og dermed et prøveniveau efter 9. klasse, folkeskolens afgangsprøve, og et undervisningsniveau og et prøveniveau efter 10. klasse, folkeskolens udvidede afgangsprøve. Ved afslutningen af 10. klasse har eleverne mulighed for at vælge at indstille sig til enten folkeskolens udvidede afgangsprøve eller folkeskolens afgangsprøve. Dette er det eneste fag, hvor man ved afslutning af 10. klasse har mulighed for at indstille sig til 9. classes prøve. Det er afgørende, at denne ene tilbageværende mulighed for »gentagelse« ikke får eleverne til at betragte 10. klasse som en gentagelse af 9. klasse.

I de fag, hvor eleven i henhold til § 9, stk. 1, vælger mellem undervisningsmål på to niveauer (matema-

tik, engelsk, tysk og fysik/kemi), foreslås det i stk. 2, to dertil svarende prøveniveauer efter såvel 9. som 10. klasse. Det betyder, at der i alt er fire prøveniveauer, og at eleven kan gå til prøve på det niveau, eleven har sat sig som mål, og som læreren har tilrettelagt undervisningen efter, jf. § 9, stk. 2.

Det foreslås, at prøverne benævnes:

Folkeskolens afgangsprøve 9. klasse

Folkeskolens udvidede afgangsprøve 9. klasse

Folkeskolens afgangsprøve 10. klasse

Folkeskolens udvidede afgangsprøve 10. klasse.

I de fag, hvor der undervises efter to forskellige undervisningsmål, vil en elev altid have mulighed for at indstille sig til folkeskolens afgangsprøve på det pågældende klassetrin, også selv om eleven har været undervist efter et undervisningsmål på et højere niveau. Indstilling til prøve skal ske inden den skriftlige prøve, og inden den sidste standpunktskarakter indføres. Prøvekarakter og sidste standpunktskarakter skal være givet på samme niveau. Kun i dansk, jf. ovenfor, er der mulighed for at indstille sig til 9. classes prøven efter 10. klasse.

Forslaget indebærer således, at i fag med to forskellige undervisningsmål er der prøver på to niveauer (matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi), og at i fag med et fælles undervisningsmål er der kun et prøveniveau (dansk, fransk, latin, hjemkundskab, håndgerning og sløjd).

I valgfaget fransk, jf. forslaget til stk. 3, forudsætter den afsluttende prøve, at undervisningen i det 2-årige valgfag har haft et omfang af 3-4 timer ugentligt på både 8. og 9. klassetrin. Hensigten med undervisningen er at nå et niveau, der ligger så tæt som muligt ved det niveau, man kan opnå i gymnasiet efter 2 års undervisning i fransk som begynderprog. Optagelseskravene til gymnasiet og hf vil blive ændret, så det bliver en betingelse, at eleverne enten har haft tysk fra 6.-9. klassetrin eller fransk fra 8. klassetrin. Det 2-årige forløb vil blive adgangsgivende til gymnasiet og eleverne vil kunne optages på fortsætterhold.

Elever, der har fulgt undervisningen i 8. og 9. klasse og eventuelt aflagt prøve efter 9. klasse, kan ikke aflægge prøve efter yderligere et års fransk i 10. klasse. Disse elever kan alene få en årskarakter ved afslutningen af 10. klasse.

Elever, der har fulgt undervisningen i det 1-årige valgfag i 10. klasse, kan ved undervisningens afslutning indstille sig til folkeskolens afgangsprøve (1-årig) forløb. Denne prøve er ikke adgangsgivende til gymnasiet.

Såfremt tysk tilbydes som valgfag i henhold til lovforslagets § 10, stk. 3, gælder der det samme med

hensyn til prøver og optagelsesbetingelser til gymnasiet som for fransk som valgfag.

Som noget nyt foreslås det endvidere, at bestemmelsen i den gældende lovs § 12, stk. 6, sidste pkt., hvorefter ministeren kan godkende, at eleverne kan indstille sig til afgangsprøve i andre praktisk betonedede valgfag end håndarbejde, sløjd og hjemmekundskab, udvides, således at ministeren kan godkende, at eleverne også får mulighed for at indstille sig til afgangsprøve i andre valgfag, f.eks. musik.

Forslaget om at ophæve den generelle adgang for eleverne til at indstille sig til prøve i maskinskrivning skyldes, at mange elever allerede har lært at bruge et tastatur, inden de får tilbudt maskinskrivning som valgfag på 8. klassetrin. Eleverne bliver således på et stadigt tidligere tidspunkt i skoleforløbet undervist i brugen af edb og dermed i brugen af et tastatur. På denne baggrund forventes faget maskinskrivning i løbet af de kommende år at blive overflødig. Indtil dette sker, foreslås det, at der fortsat skal være adgang for skolerne til at tilbyde maskinskrivning som valgfag iht. § 10, stk. 1, nr. 2, medens den generelle adgang til at indstille sig til prøve foreslås ophævet. Hvis der fra skolerne side fremsættes ønske om prøveafholdelse, vil der kunne gives godkendelse hertil iht. lovforslagets § 14, stk. 5, 2. pkt. Der vil ikke fra Undervisningsministeriets side blive udarbejdet materiale til brug ved prøverne. Derimod vil Undervisningsministeriet udarbejde materiale vedrørende brug af etb, incl. brug af tastatur.

Stk. 6, 7 og 9 er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 12, stk. 7, 8 og 9.

Ifølge § 36 i lov om friskoler og private grundskoler skal undervisningsministeren sørge for, at der afholdes prøver for dem, der ønsker at indstille sig til folkeskolens afsluttende prøver uden at have fulgt undervisningen ved skoler, der har ret til at afholde prøver.

I Undervisningsministeriets bekendtgørelse om folkeskolens afsluttende prøver er det i § 8, stk. 3, fastsat, at personer, som ved skoleårets start ikke er fyldt 18 år, og som ikke har mulighed for at indstille sig til folkeskolens afsluttende prøver - de såkaldte privatister - kan indsende anmodning om prøveafleggelse til Undervisningsministeriet. Med henblik på yderligere decentralisering og forenkling af sagsbehandlingen foreslås det i stk. 8 som noget nyt, at ministeriets kompetence i disse sager tillægges de enkelte kommuner, således at den enkelte kommune samtidig får en pligt til at sørge for prøveafleggelsen på en af kommunens skoler. Privatister, der ved skoleårets start var fyldt 18 år, skal som hidtil rette anmodning til et amtskommunalt enkeltfagskursus om at aflægge prøve.

Ministeriets vejledning af januar 1991 om fravigelse fra de almindelige prøveregler ved folkeskolens afsluttende prøver omfatter retningslinjer for individuel fravigelse af disse regler i forbindelse med handicappede og fremmedsprogedes deltagelse i prøverne. I dag træffes beslutningen om individuel fravigelse af prøvereglerne af Undervisningsministeriet efter en konkret vurdering af ansøgningen fra skolen mv. Med henblik på yderligere decentralisering af kompetence til de lokale myndigheder foreslås det i stk. 10, at ministeriets kompetence til at godkende en fravigelse af prøvereglerne tillægges den enkelte skole, mens ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herfor. Såfremt der er sket en fravigelse af prøvereglerne, skal dette fremgå af prøvebeviset.

Til § 15

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 13. Som noget nyt foreslås det, at den gældende bestemmelse i stk. 3 om at undervisningen midlertidigt kan indstilles i et bestemt antal dage (10-20-30 dages reglen) med henblik på elevernes deltagelse i lejrskoleophold mm., ophæves. Forslaget skal ses som led i den øgede kompetence, der tillægges den enkelte skole med hensyn til at kunne organisere undervisningen på en hensigtsmæssig måde.

Til § 16

Der foreslås i stk. 1 en væsentlig forøgelse af minimumstimetallet for hvert klassetrin for at kunne imødekomme de øgede faglige krav, der bl.a. følger af forslagets § 5, samt erfaringerne fra Folkeskolens Udviklingsprogram med tidligere sprogundervisning og flere dansktimer på mellemtrinnet (3. - 5. klassetrin). De fleste kommuner har allerede i dag fastsat timetal, der væsentligt overstiger de foreslåede minimumstimetal. Det foreslås, at bestemmelsen i overensstemmelse med § 62, stk. 3, sættes i kraft på et senere tidspunkt end forslagets øvrige bestemmelser.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 4, er ikke til hinder for, at der for elever i 10. klasse i særlige tilfælde kan opstilles uddannelsesstilbud, der omfatter dels folkeskoleundervisning med et ugentligt timetal på under 28, dels erhvervsmæssig uddannelse eller erhvervsmæssig beskæftigelse. Et sådant uddannelsesstilbud svarer til den ordning, der i medfør af forslagets § 35, stk. 4, kan etableres for elever, der på 8. og 9. klassetrin får dispensation til delvis at opfylde undervisningspligten ved erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse.

I forbindelse med den foreslåede forøgelse af minimumstimetallet i stk. 1, foreslås det som stk. 2, at

ministeren skal kunne fastsætte nærmere regler om fravigelse af disse minimumstimetal. Forslaget har alene til hensigt at give skoler med få elever på de enkelte klassetrin og som udtrykkeligt har prioriteret meget lave klassekvotienter højt, mulighed for at kunne undlade at opfylde lovens krav om minimumstimetal.

Bestemmelsen i stk. 3 er en videreførelse af den gældende lovs § 14, stk. 2.

Forslaget i stk. 4 er en videreførelse af den gældende lovs § 14, stk. 3, med den ændring, at den daglige undervisningstid for 3. klassetrin for fremtiden ikke må overstige 6 timer mod tidligere 5 timer. Forslaget er en konsekvens af forslaget i stk. 1 om at hæve minimumsgrænsen for den ugentlige undervisningstid.

Den gældende bestemmelse i stk. 4 om den ugentlige undervisningstid i 10. klasse udgår som en konsekvens af forslaget til ændring af minimumstimetallet i stk. 1.

Forslaget i stk. 5 er en fortsættelse af den gældende lovs § 14, stk. 5. Den gældende bestemmelse i stk. 5, sidste pkt., vedrørende klassens time, foreslås taget ud som en konsekvens af forslaget til § 7, stk. 3.

Bestemmelsen i stk. 6 er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 14, stk. 6.

Bestemmelsen i den gældende lovs § 14, stk. 7, om det ugentlige timetal i forbindelse med samordnet indskoling, udgår som en konsekvens af forslaget til ændring af minimumstimetallet i stk. 1. Der henvises til kapitel 12 om ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Til § 17

Forslaget, der i princippet svarer til den gældende lovs § 15, indebærer som noget nyt en begrænsning i forhold til den nuværende formulering om, at elevtallet ved skoleårets start i såvel grundskolen som i børnehaveklassen i særlige tilfælde kan være på indtil 30 elever. Efter forslaget vil dette ikke længere gælde børnehaveklassen, hvor det maksimale elevtal derfor ikke kan overstige 28 elever.

Tidligere fremgik det af folkeskolelovens § 15, stk. 3, at elevtallet i en børnehaveklasse ikke ved skoleårets start måtte overstige 22, medmindre klassen blev delt i 2 grupper med hver højst 14 børn. Denne bestemmelse blev ophævet ved L 826 af 21. december 1988. Af bemærkningerne til lovændringen fremgik det, at den hidtidige brug af deletimer eller pædagogisk medhjælp ved elevtal over 22 skulle bevares. Fra forskellig side er der fremsat ønske om, at det nu overlades til den enkelte kommune at skønne, om der i de konkrete tilfælde er behov for at opretholde

den tidligere praksis med deletimer eller pædagogisk medhjælp. Dette ønske foreslås imødekommet mod til gengæld at ophæve kommunens adgang til i særlige tilfælde at kunne tillade et elevtal på 30 i børnehaveklassen.

I henhold til den gældende lovs § 15, stk. 2, er undervisningsministeren bemyndiget til at fastsætte bestemmelser, der regulerer kommunernes forbrug af lærerløntimer pr. elev. Idet de kommende tjenestetidsaftaler sandsynligvis ikke vil opretholde lærerløntimer som begreb, foreslås det som stk. 2, at den regulering af kommunernes ressourcforbrug pr. elev, som ministeren har hjemmel til at foretage, i stedet kan ske på baggrund af kommunernes driftsudgifter pr. elev. Bestemmelsen kommer herved til at svare til bestemmelsen i § 16, stk. 3, i lov nr. 431 af 13. juni 1990 om gymnasiet m.v.

Til § 18

Med forslaget til stk. 1 er der lagt øget vægt på, at folkeskolen gennem undervisningens organisering og tilrettelæggelse tager udgangspunkt i den enkelte elevs evner, udviklingstrin og faglige standpunkt med sigte mod det, den enkelte elev kan nå.

Såvel de forskelligartede muligheder for undervisningens organisering, jf. bl.a. §§ 42 og 46, som muligheden for varieret stofudvælgelse og brug af ny teknologi bevirker, at skolerne kan foretage en differentieret undervisning, der tager særligt hensyn til de svage elever.

Undervisningsministeriets vejledende læseplaner og undervisningsvejledninger for de enkelte fag og faggrupper vil fremover komme til at indeholde yderligere anvisninger på, hvorledes undervisningen kan differentieres og dermed i højere grad tilgodese alle elever, herunder også de bogligt svage.

Stk. 2 og 3 er en videreførelse af den gældende lovs § 16, stk. 1 og 2. Undervisningens nærmere tilrettelæggelse skal således fortsat foregå i et samarbejde mellem lærerne og eleverne. Endvidere skal klasselæreren sammen med eleverne træffe beslutning om, hvorledes »klasse spørgsmål« skal drøftes. Dette er en konsekvens af, at klassens time ikke længere er skemalagt.

Til § 19

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 17. Det indgår som en del af skolens virksomhed at fremskaffe undervisningsmidler og andre materialer, der tjener til støtte for undervisningen, ligesom der skal ydes vejledning i brugen heraf. Det hører ligeledes med til skolens virksomhed at organisere undervisningsmidlerne i værksteds-

informationscentre, der bl.a. giver mulighed for informationsøgning i databaser. Der kan eventuelt gives elever og lærere adgang til hjemlån af bøger og andre materialer. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte retningslinjer om disse spørgsmål, jf. § 42, stk. 2, nr. 6. Som en del af undervisningen i forskellige fag, herunder i dansk, bør eleverne lære at benytte de informations- og bibliotekssystemer, der findes, og vænnes til at bruge kommunernes biblioteker bl.a. med henblik på fritidslæsning.

Til kapitel 3

Skolevæsenets ordning

Til § 20

Bestemmelsen er i princippet en uændret videreførelse af den gældende lovs § 19. Som noget nyt foreslås det i stk. 3, at undervisnings- og forskningsministerens adgang til at godkende, at vidtgående specialundervisning kan indrettes i kostskoleform, ophæves som et led i den fortsatte decentralisering. Hvorvidt den vidtgående specialundervisning i visse tilfælde skal tilrettelægges i kostskoleform, bliver herefter et lokalt spørgsmål.

Til § 21

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 19a.

Til § 22

Forslaget om at ophæve ministerens kompetence i henhold til den gældende lovs § 20, stk. 2, til at godkende overenskomster med private skoler medfører, at kommunalbestyrelserne på egen hånd vil kunne indgå sådanne overenskomster, hvorefter deres forpligtelse til at tilbyde undervisning i folkeskolen kan opfyldes gennem henvisning til en privat skole, såfremt forældrene er indforståede hermed. Bestemmelsen er herudover en videreførelse af den gældende lovs § 20.

Til § 23

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 21.

Til § 24

§ 24, stk. 1, er en videreførelse af den eksisterende lovs § 23, stk. 1.

Stk. 2 er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 22 om skolenedlæggelser, jf. herved L 388 af 6. juni 1991 om planlægning.

I bemærkningerne til forslag til ændring af § 22 i L 111, fremsat 17. november og vedtaget 16. december 1988, blev det understreget, at forslag til skolenedlæggelse skulle være fremsat senest i efteråret året forud for den planlagte skolenedlæggelse. Baggrunden for ændringen af bestemmelserne om skolenedlæggelse var på den ene side at sikre borgerne størst mulig medindflydelse i offentliggørelsesfasen og på den anden side, at give kommunerne mulighed for at kunne nedlægge en skole væsentligt hurtigere end tidligere. Efterfølgende har det vist sig, at en del kommuner ikke har fulgt henstillingen om, at offentlighedsfasen skulle ligge i efteråret forud for det skoleår, hvor nedlæggelsen var forventet at skulle finde sted. En del kommuner har iværksat skolenedlæggelsesproceduren på et meget sent tidspunkt, hvilket bl.a. har givet problemer i relation til den årlige indskrivning af nye børn til folkeskolen. Tidspunktet for den årlige indskrivning er ofte kommet til at ligge før det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen endeligt har vedtaget en skolenedlæggelse med den virkning, at forældrene på indskrivningstidspunktet ikke vidste, om den skole, de ønskede deres barn indskrevet på, eksisterede på skolestarttidspunktet. For at imødegå dette problem foreslås det, at der i lovteksten som stk. 3 indsættes en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen skal have foretaget en endelig beslutning om en skolenedlæggelse senest den 1. december året forud for det skoleår, hvor nedlæggelsen skal finde sted.

Til § 25

Det foreslås, at den eksisterende begrænsning på 25% for samlæsning på tværs af klasser og klassetrin ophæves. Dette forslag har også sammenhæng med forslaget i § 9, hvoraf det fremgår, at undervisningen i prøvefagene på 8.-10. klassetrin skal tilrettelægges således, at eleverne kan nå det valgte mål, men uden at der i øvrigt stilles krav til undervisningens organisering. I den forbindelse skal opmærksomheden henledes på, at der ikke er noget forbud mod opdeling af eleverne i hold efter køn.

Som en konsekvens af bl.a. forslaget om at ophæve samlæsningsbegrænsningen er de eksisterende bestemmelser om samlæsning og om samordnet indskoling blevet justeret.

Lovteksten nævner nu direkte i stk. 1, at det kun er på små, dvs. ikke-årgangsdelte skoler, at en klasse kan bestå af elever fra 1.-7. klassetrin. Børnehaveklassen er fortsat undtaget.

Stk. 3 er en videreførelse af den gældende bestemmelse om samordnet indskoling, hvorefter dele af undervisningen kan være fælles for elever fra børne-

haveklassen, 1. og 2. klasse. Ved små skoler vil ministeren i særlige tilfælde kunne godkende, at samtlige timer kan være fælles for disse 3 klassetrin. Herudover kan ministeren, ligesom tidligere, godkende, at samordning af undervisningen også kan omfatte ældre klassetrin.

Til § 26

Bestemmelsen er i princippet en uændret videreførelse af den gældende lovs § 25 om befordring. Som led i den generelle afbureaukratisering og regelforenkling foreslås det at ophæve det hidtidige krav til ministeren om at skulle fastsætte særskilte regler for henholdsvis den almindelige elevbefordring iht. stk. 1, befordring af syge og invaliderede elever iht. stk. 2 og befordring af elever, der modtager vidtgående specialundervisning, iht. til stk. 3. I stedet foreslås det som stk. 7, at ministeren kan udstede regler om befordring. Forslaget indebærer ingen realitetsændring for eleverne. Det forventes herefter, at der vil blive udarbejdet et samlet regelsæt om befordring dækkende såvel den almindelige som den særlige befordring.

Til § 27

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 26 bortset fra rent tekniske ændringer.

Til kapitel 4

Lærerne

Til § 28

Bestemmelsen svarer i princippet til § 27 i den gældende lov.

I henhold til den gældende retstilstand er det en forudsætning for at opnå den generelle undervisningskompetence, dvs. kompetencen til at kunne varetage al undervisning i grundskolen og i 10. klasse, at læreren er uddannet til lærer i folkeskolen på et statsseminarium eller på et privat seminarium, der af undervisningsministeren er godkendt til at uddanne lærere til folkeskolen. Imidlertid kan undervisningsministeren godkende, at også anden læreruddannelse kan give generel undervisningskompetence. En sådan godkendelse er givet i forbindelse med uddannelse fra Den Frie Lærerskole i Ollerup. Lærere med uddannelse herfra skal dog aflægge en supplerende prøve ved et lærerseminarium, jf. Undervisningsministeriets skrivelse af 1. august 1991 vedrørende den supplerende prøve for lærere, der er dimitteret fra Den Frie Lærerskole i Ollerup.

I stk. 1 foreslås som noget nyt, at ministeren skal kunne delegerer sin kompetence til at godkende personer, der har gennemført en anden dansk læreruddannelse, til de lærerseminarier, der afholder de supplerende prøver. Forslaget skyldes ønsket om en administrativ forenkling af behandlingen af disse sager, der i dag skal forelægges ministeriet til godkendelse. Forslaget indebærer, at prøvekravene fastsættes i en bekendtgørelse, hvorefter administrationen af ordningen, herunder udstedelsen af bevis for gennemført prøve, overlades til lærerseminarierne.

Med den danske folkeskolelærereksamen ligestilles bl.a. de udenlandske lærereksamener, som opfylder betingelserne i EF direktiv 89/48/EØF, jf. lov nr. 291 af 8. maj 1991 om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark for statsborgere i De Europæiske Fællesskaber og de nordiske lande.

Undervisningsministeriet påser som den kompetente myndighed, at betingelserne for at undervise som folkeskolelærer er opfyldt, og kan hos ansøgeren forlange de oplysninger, som er nødvendige for at tage stilling til ansøgningen. Såfremt ansøgeren ikke besidder tilstrækkelige kvalifikationer, kan Undervisningsministeriet kræve, at ansøgeren består en egnethedsprøve eller gennemgår en prøvetid for at opnå kompetence som folkeskolelærer.

Endvidere foreslås det, at særbestemmelsen for Københavns Kommune ophæves.

Forslaget indebærer ingen ændringer i øvrigt, hvilket betyder, at det fortsat er undervisningsministeren, der efter konkret ansøgning bl.a. skal godkende, at personer med udenlandsk lærereksamen, der ikke er omfattet af loven af 8. maj 1991 om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark for statsborgere i De Europæiske Fællesskaber og de nordiske lande, kan undervise i den danske folkeskole.

Til § 29

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 28 med følgende ændringer:

Ved L 370 af 6. juni 1991 er børnehave- og fritidspædagoguddannelserne samt socialpædagoguddannelsen blevet omdannet til en fælles uddannelse pr. 1. januar 1992. I overensstemmelse med den nævnte lov om uddannelse af pædagoger foreslås det at erstatte betegnelsen børnehave- eller fritidspædagog med betegnelsen pædagog. Selvom der endnu ikke er færdiguddannede pædagoger med den nye uddannelse, foreslås ændringen nu, bl.a. fordi Undervisningsministeriet allerede gennem nogen tid har fulgt en praksis, der indebærer, at socialpædagoger

vil kunne ansættes som børnehaveklasseledere på lige fod med børnehave- og fritidspædagoger.

I lighed med forslaget til § 28, stk. 1, foreslås det, at det kan overlades til pædagogseminarierne at administrere kravene til eventuelle andre godkendte uddannelser end pædagoguddannelsen, herunder udstedelsen af bevis for gennemførte prøver. Der er på nuværende tidspunkt ikke godkendt andre uddannelser end ovenfor nævnt.

Pædagoger, der har gennemført børne-, fritids- eller socialpædagoguddannelsen eller den nye pædagoguddannelse, vil således opfylde lovens uddannelsesmæssige krav.

Endvidere foreslås det, at særbestemmelsen for Københavns Kommune ophæves.

Til § 30

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 28a om uddannelseskraft til det personale, der varetager samordnet indskoling.

Den gældende lovs § 29 foreslås afskaffet. Forslaget indebærer, at der ikke længere centralt skal fastsættes regler om uddannelseskraft til de personer, der varetager fritidsundervisning eller andre pædagogiske arbejdsopgaver, som ikke er omfattet af §§ 28 og 29.

Forslaget, der har været drøftet med Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, indebærer samtidig, at der vil blive parallelitet mellem fritidsundervisningen og skolefritidsordningen på dette område.

Til § 31

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 29a om normering af stillinger ved kommunernes og amtskommunernes skolevæsen.

Til § 32

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 30 om ansættelsesvilkår for timelærere m.fl.

Til § 33

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 31 om fritagelse for at undervise i kristendomsundervisning.

Til kapitel 5

Undervisningspligt. Indskrivning og optagelse i folkeskolen

Til § 34

Den hidtidige bestemmelse, hvorefter de almindelige regler om undervisningspligt ikke omfatter børn, der er undervisningspligtige efter anden lovgivning, foreslås ophævet, idet den ikke længere har praktisk betydning.

Til § 35

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 33 bortset fra rent tekniske ændringer.

Til § 36

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 34.

Til § 37

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 35.

Til § 38

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 36, herunder reglerne om friere skolevalg, som blev gennemført ved L 435 af 13. juni 1990.

Retten til frit at vælge skole er de seneste år blevet et afgørende led i skolefriheden. Når der ikke er en tilsvarende ret til at vælge skole på tværs af kommunegrænser, skyldes det dels tillid til kommunerne og hensynet til det kommunale selvstyre, dels ønsket om at undgå et detaljeret regelsæt med diverse undtagelser. Det er imidlertid regeringens opfattelse, at det frie skolevalg bør respekteres overalt, hvor der ikke er meget gode grunde til at fravige det – også på tværs af kommunegrænser. Hvis den modtagende skole siger ja til en elev, bør ingen hindre eleven i at blive optaget. Hvis dette ikke i løbet af meget kort tid bliver skik og brug i alle kommuner, vil regeringen vende tilbage til Folketinget med et lovforslag, der også på dette punkt lovfæster borgernes selvfølgerige rettigheder i lighed med retten til at oprette, drive og vælge private skoler.

Til § 39

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 37 om optagelse i børnehaveklasse.

Til § 40

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 38 om optagelse i 1. klasse.

Til § 41

Forslaget om at ændre formuleringen af den gældende lovs § 39, stk. 1, har til formål at præcisere, at alle elever, der er optaget i skolen, har pligt til at møde til undervisningen. Dette gælder, selv om der ikke er tale om opfyldelse af undervisningspligten. Der er således også mødepligt for elever i børnehaveklassen og i 10. klasse, selv om deltagelse i denne undervisning ikke er obligatorisk. Vedrørende elever i 10. klasse henvises desuden til forslaget til § 56.

Til kapitel 6

Styrelsen af kommunens skolevæsen Kommunalbestyrelsen

Til § 42

Bestemmelsen er i princippet en uændret videreførelse af den gældende lovs § 39a om kommunalbestyrelsens overordnede kompetence.

Kommunalbestyrelsen har, jf. stk. 2, således fortsat det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen, ligesom kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Kommunalbestyrelsen træffer desuden, i det omfang kompetencen ikke er delegeret til den enkelte skole, beslutning om:

- bevillinger og økonomiske rammer for skolerne,
- ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere,
- skolestrukturen og den enkelte skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning mv.,
- rammer for undervisningens organisering, herunder elevernes timetal, specialundervisningen og klassedannelsen, og
- generelle retningslinjer for skolernes virksomhed efter § 3, stk. 5 og 6.

Herudover træffer kommunalbestyrelsen beslutning om alle andre spørgsmål, der ikke er henlagt til de enkelte skoler.

Som det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 2, og bemærkningerne hertil, pålægges der som noget nyt skolen et egentligt ansvar for skolens pædagogiske udvikling og undervisningens kvalitet mv. Samtidig giver lovforslaget på en række punkter, jf. bl.a. bemærkningerne til §§ 5, 9 og 25, skolen en større frihed til at organisere undervisningen. Det påhviler skolens leder, jf. § 47, i samarbejde med lærerne og skolebestyrelsen, jf. § 46, at tilrettelægge og gennemføre undervisningen på en måde, der bedst muligt lever op til folkeskolens formål. Dette skal ske inden for såvel lovens rammer som inden for de rammer, kommunalbestyrelsen har fastlagt, og under ansvar over for denne.

F. t. 1. om folkeskolen

Som noget nyt foreslås en ændring af stk. 2, nr. 2, om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere.

Forslaget er udtryk for en afbureaukratisering og en decentralisering af de gældende kompetencer.

Efter den gældende lovgivning ansætter kommunalbestyrelsen ledere og lærere efter indstilling fra skolebestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen foretager desuden afskedigelse af ikke-tjenestemandsansatte lærere samt afskedigelse af fast ansatte ledere og lærere, for så vidt angår afsked efter ansøgning, afsked ved opnået 70 års alder eller uansøgt afskedigelse på grund af svagelighed.

Det nye i forslaget er, at kompetencen til at foretage uansøgt afsked af en fast ansat leder eller lærer i sin helhed overføres til kommunalbestyrelsen. Begrundelsen herfor er, at lederen er ansvarlig over for kommunalbestyrelsen i modsætning til f.eks. ledere ved gymnasieskolerne. Kompetencen til at foretage uansøgt afskedigelse af fast ansatte ledere og lærere tilkommer i dag undervisnings- og forskningsministeren, bortset fra de nævnte undtagelser: Ved opnået 70 års alder og ved uansøgt afsked på grund af svagelighed. Uansøgt afsked af en fast ansat leder eller lærer skal fortsat ske efter forelæggelse for Finansministeriet med henblik på stillingtagen til den pågældende tjenestemand's krav på pension ved afsked.

Forslaget fastholder, at der i alle tilfælde af ansættelse med tjeneste ved en skole skal foreligge en udtalelse fra skolebestyrelsen ved den pågældende skole.

Det nye i forslaget er her, at kommunalbestyrelsen for fremtiden også ved uansøgt afskedigelse (bortset fra ved opnået 70 års alder og ved uansøgt afsked på grund af svagelighed) skal høre skolebestyrelsen ved den skole, hvor den pågældende gør tjeneste. Skolebestyrelsen er imidlertid ikke forpligtet til at afgive en udtalelse. Samtidig ændres der praksis i relation til spørgsmålet om uansøgt flytning, således at kommunalbestyrelsen til brug for sin beslutning om overflytning af en leder eller lærer indhenter udtalelse fra den eller de berørte skolebestyrelser.

Skolebestyrelsen kan i øvrigt af egen drift afgive en udtalelse til kommunalbestyrelsen, jf. lovens nugældende § 39e, stk. 6, og lovforslagets § 46, stk. 9.

Kommunalbestyrelsen er ikke bundet af skolebestyrelsens udtalelse ved ansættelse, afskedigelse eller flytning af ledere og lærere.

Der skal ikke foreligge en udtalelse fra en skolebestyrelse ved ansættelse af ledere m.fl. ved kommunens samlede skolevæsen, medmindre indehaveren af stillingen tillige skal have tjeneste ved en skole. I sådanne tilfælde skal indstillingen fra skolebestyrel-

sen alene vedrøre den pågældendes virksomhed ved skolen. I afskedigelsessager skal kommunalbestyrelsen alene indhente en udtalelse fra skolebestyrelsen, hvis den pågældende tillige har gjort tjeneste ved den pågældende skole.

Forslaget indebærer samtidig, at den gældende bestemmelse i § 39a, stk. 5, ophæves.

I nr. 4 foreslås det, at ordene »undervisningens ordning« udgår. Fremover vil begrebet »undervisningens organisering« dække fleksible måder at anvende elevernes timer på i form af fx. samlæsning, deletimer og holdsammensætninger, der ikke svarer til den klasseopdelte undervisning. Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 9 og § 25.

Forslaget om at ophæve forbuddet i den nugældende § 39a, stk. 4, mod at delegere kompetencen til at godkende undladelse af kursusdeling på 8. og 9. klassetrin er en konsekvens af den foreslåede ændring til § 9. Det overlades herefter til den enkelte skolebestyrelse at fastsætte principper for, på hvilken måde undervisningen på 8. og 9. såvel som på 10. klassetrin skal organiseres.

Til § 43

Bestemmelsen er i princippet en uændret videreførelse af den nugældende lovs § 39b.

Henvisningen i § 43, stk. 2, til § 54, stk. 3, er en konsekvens af forslaget om, at kommunalbestyrelsen kan delegere sin kompetence til skolebestyrelsen, hvad angår betaling for aktiviteter i henhold til § 3, stk. 3-6. Der henvises til bemærkningerne til § 54.

Til § 44

Bestemmelsen er i princippet en videreførelse af den gældende lovs § 39c.

Som noget nyt foreslås det i stk. 2, at kommunalbestyrelsen vil kunne godkende, at skoler, der kun omfatter elever til og med 5. klassetrin, kan fritages for at have elevrepræsentation i skolebestyrelsen. Kommunalbestyrelsens godkendelse forudsættes truffet på grundlag af en ansøgning herom fra den pågældende skolebestyrelse.

Forslaget har ikke til hensigt på forhånd at udelukke de yngste elever fra deltagelse i skolebestyrelsen. Forslaget har alene til formål at imødekomme et ønske fra skoler, der kun omfatter de yngre elever, således at disse skoler kan undlade at have elevrepræsentanter i skolebestyrelsen, såfremt det fx. har vist sig vanskeligt at få eleverne til at deltage i skolebestyrelsens møder.

Som noget nyt foreslås det i stk. 5 at give skolens leder mulighed for at lade viceskoleinspektøren bistå sig ved møderne. Forslaget har ikke til hensigt at

tillægge skolens leder yderligere beføjelser. Viceskoleinspektøren bliver ikke medlem af bestyrelsen og får ingen stemmeret.

Som noget nyt foreslås det endvidere i stk. 7, at en kommunalbestyrelse kan bestemme, at der i forbindelse med en skolenedlæggelse skal kunne foretages nyvalg ved den skole, der modtager alle eller en væsentlig del af eleverne.

Baggrunden for forslaget er et udbredt ønske fra såvel kommuner som fra forældre til børn, der berøres af en skolenedlæggelse. Forslaget indebærer, at forældre til børn, der flyttes til en anden skole som følge af en skolenedlæggelse kan få mulighed for at få direkte medindflydelse i skolebestyrelsen med det samme. Nyvalget afholdes efter reglerne i bekendtgørelse nr. 720 af 16. november 1989 om valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelser i folkeskolen med den undtagelse, at tidspunktet for valgets afholdelse fastsættes af kommunalbestyrelsen.

Bestemmelsen i stk. 8 gør det desuden muligt for kommunalbestyrelsen at beslutte, at man, når 2 skoler sammenlægges, for resten af skolebestyrelsens valgperiode fortsætter med en skolebestyrelse, bestående af alle medlemmer fra de 2 involverede skolebestyrelser. Ved udløbet af medarbejder- og elevrepræsentanternes valgperiode (1 år) foretages der nyvalg af disse på sædvanlig måde, jf. stk. 6.

Til § 45

Bestemmelserne er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 39d.

Til § 46

Bestemmelsen er i princippet en videreførelse af den gældende lovs § 39e.

Efter forslaget er det skolebestyrelsen, der fastsætter principper for, hvordan undervisningen på skolen skal organiseres. Skolebestyrelsen kan ligeledes fastlægge principper for, hvorledes man på skolen skal gennemføre en løbende vurdering af, om undervisningen og elevernes udbytte af undervisningen lever op til forventningerne, herunder fx. om der skal afholdes terminsprøver i skoleårets løb. Ansvar for metodevalget og undervisningens tilrettelæggelse påhviler derimod skolens leder og lærere.

Som konsekvens af forslaget til § 3, stk. 5, hvorefter der åbnes mulighed for, at voksne kan deltage i folkeskolens undervisning, foreslås det endvidere, at en sådan ordning kun vil kunne etableres, såfremt skolebestyrelsen er indforstået hermed. Det er således skolebestyrelsen på den enkelte skole, der afgør, om der inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer skal kunne tilbydes voksne mulig-

hed for at deltage i folkeskolens undervisning. Voksnes deltagelse i undervisningen skal det ske inden for de principper, som skolebestyrelsen har fastsat. Der tænkes her specielt på, hvor mange voksne, der maksimalt bør være i en klasse, i hvilke timer og på hvilke klassetrin.

Herudover foreslås det i stk. 6, at skolebestyrelsen får kompetence til at godkende, hvorvidt skolen inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer skal indgå i et særligt samarbejde med lokalsamfundet, som forslaget til § 3, stk. 6, åbner mulighed for. Såfremt et sådant samarbejde ønskes etableret, skal det ske inden for principper fastsat af skolebestyrelsen.

Bestemmelsen i stk. 7 har sammenhæng med ændringen i § 42, stk. 2, nr. 2. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

I stk. 8, der erstatter den gældende § 39e, stk. 5, er bestemmelsen om, at skolebestyrelsen skal afgive indstilling til kommunalbestyrelsen om unndladelse af kursusdeling ophævet som konsekvens af lovforslagets § 9.

Stk. 9 er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 39e, stk. 6.

Til § 47

Skolens leder har ansvaret for, at skolens undervisning lever op til folkeskolens formål inden for de rammer, kommunalbestyrelsen har fastlagt. Skolens leder skal endvidere sørge for, at de principper, som skolebestyrelsen har fastsat, efterleves og udmøntes. Skolelederen indtager således en nøgleposition med hensyn til at tegne skolens profil. Han/hun skal i overensstemmelse hermed drøfte grundlaget for og målet med skolens undervisning med de medarbejdere, der varetager pædagogiske opgaver, og sikre, at de kender de retningslinjer, der gælder for skolen. Det er tillige lederens opgave at stimulere udviklingen af skolens fælles værdier og pædagogiske holdninger og at fremme det faglige og pædagogiske samarbejde mellem lærerne, fx. ved at opmuntre til dannelsen af lærerteams. Endelig indebærer ledelsesfunktionen en pligt til at have føling med alt, hvad der sker på skolen, bl.a. ved at tage del i lærernes undervisning og til i samarbejde med lærerne at løse eventuelle problemer.

Skolebestyrelsen fastsætter i medfør af § 46 principper for undervisningens organisering og for arbejdets fordeling mellem lærerne. På dette grundlag fordeler skolens leder arbejdet mellem de ansatte. I den forbindelse påhviler det lederen at være opmærksom på de ansattes kvalifikationer i linjefag og andre tilsvarende forudsætninger for at varetage un-

dervisningen i bestemte fag eller emner. Herved kan skolens leder bl.a. skabe sig et overblik over lærernes efteruddannelsesbehov og sikre en sammensætning af lærere omkring den enkelte klasse, som bedst muligt tilgodeser det faglige og pædagogiske niveau i undervisningen.

Rådgivende organer

Til § 48

Bestemmelsen er en ændret videreførelse af den gældende lovs § 39g, stk. 1 og 2. Den hidtil gældende bestemmelse i § 39g, stk. 3, om oprettelse af fællesrådgivende organer for kommunens skolevæsen udgår, idet der er hjemmel hertil i lov om kommunernes styrelse.

Til kapitel 7

Styrelsen af amtskommunens skole- og undervisningsvæsen

Til § 49

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 39h.

Som noget nyt foreslås det til stk. 1, at planer for amtskommunernes skolevæsen og undervisningsvæsen ikke længere skal indsendes til Undervisnings- og Forskningsministeriet. Forslaget skal ses som led i den generelle afbureaukratisering.

I forlængelse af forslaget til § 42, stk. 2, nr. 2, om ændring af proceduren for afskedigelse af ledere og lærere ved kommunernes skolevæsen, hvorefter skolebestyrelsen også kan fremkomme med en udtalelse i visse sager vedrørende afskedigelse af ledere og lærere, foreslås i stk. 2, at den tilsvarende regel skal gælde for afskedigelse af ledere og lærere ved amtskommunens folkeskolevæsen.

Til § 50

Bestemmelsen er en ændret videreførelse af § 39i i den gældende folkeskolelov.

Til § 51

Bestemmelsen er en ændret videreførelse af § 39j i den gældende folkeskolelov.

Som noget nyt foreslås det, at reglerne i § 46 om skolebestyrelsens kompetence umiddelbart finder anvendelse på også de amtskommunale folkeskoler med de fravigelser, der følger af forholdets natur.

Til kapitel 8

Udgifterne til folkeskolen

Til § 52

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 40.

Som det følger af grundlovens § 76 skal den egentlige undervisning være vederlagsfri for forældrene og efter forslaget § 19, der er en ændret videreførelse af den gældende lovs § 17, skal de nødvendige undervisningsmidler ligeledes stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Der vil således ikke kunne opkræves betaling for elevernes deltagelse i den almindelige undervisning eller for de undervisningsmaterialer, der er nødvendige i den ordinære undervisning. Desuden vil der ikke kunne opkræves betaling for elevernes deltagelse i arrangementer, hvor elevernes deltagelse ikke er frivillig.

Med den foreslåede ændring i stk. 1 om, at det er alle udgifter til folkeskolens undervisning, der påhviler kommunerne, er der ikke tilsigtet nogen realitetsændring. Hensigten er alene at præcisere, at en skole, der ønsker det, vil kunne modtage ydelser fra forældre eller andre uden for skolen. En skole vil aldrig kunne forpligtes til at modtage nogen form for ydelser. Og en kommune vil aldrig kunne pålægge en skole at basere driften på en vis grad af medfinansiering fra forældre eller andre.

Som en konsekvens af forslaget i stk. 1 foreslås det, at stk. 4 ændres således, at det samtidig præciseres, at den udgift, som en kommune/amtskommune kan pålægges at betale for en elevs skolegang i henhold til de særskilte regler herom, kan indebære andre udgifter end dem, der direkte er relateret til undervisningen. Dette gælder f.eks. transportudgifter og andre lignende udgifter, der i normalt omfang er knyttet til en elevs skolegang.

Til § 53

Bestemmelsen er en ændret videreførelse af § 41 i den gældende lov.

Til § 54

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 42. Som noget nyt foreslås en udvidelse af stk. 1, således at det bliver muligt at opkræve betaling for voksnes deltagelse i folkeskolens undervisning og for deltagelse i aktiviteter, hvor folkeskolen forestår eller koordinerer disse i samarbejde med lokalsamfundet, jf. lovforslagets § 3, stk. 5 og 6.

Såfremt en skolebestyrelse har godkendt, at voksne vil kunne deltage i folkeskolens undervisning, eller at skolen kan tilbyde aktiviteter i henhold til § 3, stk. 6, vil kommunalbestyrelsen kunne beslutte,

hvorvidt og i hvilket omfang der skal opkræves betaling af deltagerne i disse aktiviteter.

I stk. 3 foreslås det som noget nyt, at takstfastsættelsen i forbindelse med børns deltagelse i fritidsundervisning i henhold til § 3, stk. 3, betaling for børns optagelse i skolefritidsordning i henhold til § 3, stk. 4, betaling for voksnes deltagelse i folkeskolens undervisning i henhold til § 3, stk. 5, og betaling for deltagelse i aktiviteter i henhold til § 3, stk. 6, skal kunne delegeres til den enkelte skolebestyrelse. Det forudsættes i den forbindelse, at en af en skolebestyrelse truffet beslutning om en bestemt takst, skal ligge inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte rammer, samt at skolebestyrelsens beslutning vil kunne påklages til kommunalbestyrelsen, der har den endelige administrative afgørelse.

Baggrunden for forslaget er, at der fra flere kommuners side, er udtrykt ønske om, at kunne delegere især takstfastsættelsen i forbindelse med betaling for børns optagelse i skolefritidsordningen til skolebestyrelsen. For at skabe parallelitet mellem de områder af skolens virksomhed, hvortil der kan opkræves betaling, foreslås det, at en kommune skal kunne delegere takstfastsættelsen på alle 4 områder. En eventuel delegation kan omfatte et eller flere af områderne. Det vil fortsat være kommunalbestyrelsen, der forestår inddrivelse af eventuelle restancer.

Bestemmelsen i stk. 5 er en konsekvens af en tilsvarende regel, der er indført for daginstitutionstilbud på bostandslovens område, jf. bostandslovens § 49, stk. 2. Med forslaget kan der iværksættes tilbageholdelse i kontanthjælpen til dækning af den løbende betaling for skolefritidsordning, når der er konstateret for sen betaling.

Til kapitel 9

Klage

Til § 55

Ændringen i stk. 1 er en præcisering af, at de enkelte skolers afgørelser kan påklages til henholdsvis kommunalbestyrelsen og amtsrådet.

Forslaget til stk. 2 og 3 er en konsekvens af forslaget til § 49, jf. § 42, hvorefter uansøgt afskedigelse af ledere og lærere ikke længere skal foretages af ministeriet.

Til kapitel 10

Andre bestemmelser

Til § 56

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 44.

Forslaget om at tilføje en bestemmelse om, at elever kan overflyttes til en anden skole som led i en disciplinær foranstaltning, indebærer ingen realitetsændring. Forslaget er alene en lovfæstelse af den tilsvarende bestemmelse i Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 457 af 10. juli 1986 om fremme af god orden i folkeskolen.

Som noget nyt foreslås det, at der skabes hjemmel til at bortvise elever i 10. klasse fra skolen. Hermed imødekommes et fra flere sider fremsat ønske om, at der skal kunne rettes sanktioner mod elever, som er ude over undervisningspligten, og som tilsidesætter mødepligten, eller som på anden måde forsømmer eller obstruerer undervisningen. Med forslaget skabes der overensstemmelse med de sanktionsmuligheder, der gælder for jævnaldrende elever, der deltager i anden undervisning, der ikke er obligatorisk, som f.eks. på erhvervsskoler og i gymnasier.

Til § 57

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 45 om tiden for konfirmationsforberedelse.

Til § 58

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs generelle bestemmelse om forældrenes rettigheder i § 46.

Til § 59

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs forsøgsbestemmelse i § 46a.

Til § 60

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 46b.

Til kapitel 11

Folkeskoleråd

Til § 61

Forslaget indebærer, at der i loven indsættes en bestemmelse om et folkeskoleråd. Folkeskolen kommer dermed til at ligne andre uddannelsesområder, hvor der er etableret lignende råd, f.eks. inden for læreruddannelsen og pædagoguddannelsen.

De af ministeren personligt udpegede medlemmer vil blive udpeget på baggrund af de pågældenes fag-

lige og pædagogiske ekspertise på folkeskoleområdet.

Folkeskolerådet forventes nedsat administrativt, således at det kan træde i funktion, når Folkeskolens Udviklingsråd ophører med sin virksomhed den 31. juli 1992.

Folkeskolerådet har til opgave at vurdere udviklingen i folkeskolen og på baggrund heraf rådgive undervisnings- og forskningsministeren. Folkeskolerådet skal afgive udtalelser om spørgsmål vedrørende folkeskolen, som forelægges af undervisnings- og forskningsministeren. Folkeskolerådet kan på eget initiativ drøfte og afgive udtalelse om alle spørgsmål, der efter rådets opfattelse har betydning for folkeskolens virksomhed.

Folkeskolerådet kan tage initiativ til gennem informationsvirksomhed at fortsætte formidlingen af resultaterne og erfaringerne fra Udviklingsprogrammet for Folkeskolen.

Folkeskolerådet kan medvirke til udvikling af metoder til evaluering af virksomhed ved den enkelte skole.

Folkeskolerådet kan indstille til ministeren at fremme iværksættelsen af udviklings- og forskningsprojekter, eventuelt i samarbejde med forskningsinstitutioner.

Folkeskolerådet kan indstille til ministeren, at der ydes støtte til lokalt tilrettelagt forsøgs- og udviklingsarbejde. Støtten vil kunne gives som konsulentbistand ved såvel den endelige udformning af et udviklingsarbejde som i gennemførelsesfasen og ved evalueringen. I særlige tilfælde, specielt hvor flere skoler i forskellige kommuner er involveret, vil der kunne gives økonomisk tilskud til et udviklingsarbejde.

Til kapitel 12

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser mv.

Til § 62

For så vidt angår stk. 2 foreslås, at bestemmelserne i § 42 og § 49 om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere får virkning fra den 1. januar 1993.

For at give kommunerne mulighed for at udnytte de øgede frihedgrader og derved tilpasse sig de nye minimumstimetal, foreslås det som stk. 3, at det overlades til undervisnings- og forskningsministeren

at fastsætte bestemmelse om, på hvilket tidspunkt bestemmelsen om det ugentlige minimumstimetal skal have fuld virkning. Ministeren forventes at have sat bestemmelserne i kraft i skoleåret 1997/98.

Til § 63

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 49, stk. 1 og 3, hvorefter reglerne i § 6 i bekendtgørelse nr. 172 af 8. maj 1972 fortsat finder anvendelse på de eksisterende skoleforbund. Nye skoleforbund vil fortsat ikke kunne oprettes.

Til § 64

En videreførelse af den gældende overgangsbestemmelse, der var indeholdt i L 826 af 21. december 1988, § 2, stk. 3, begrundes sig i, at skolenedlæggelser, hvor der efter de hidtil gældende regler har været afholdt afstemning, vil kunne gennemføres i perioden indtil udløbet af den kommunale valgperiode 1. januar 1990 – 31. december 1993 uden at proceduren for skolenedlæggelse i henhold til lovforslagets § 24 skal iværksættes. I disse tilfælde vil det være tilstrækkeligt, at kommunalbestyrelsen vedtager at nedlægge den pågældende skole.

Til § 65

Igangværende frikommuneforsøg, som fraviger de bestemmelser, der er ændret ved denne lov, bevarer deres gyldighed senest indtil frikommunelovens ophør.

Til § 66

For så vidt angår stk. 2, er dette en videreførelse af den overgangsbestemmelse, der var indeholdt i L nr. 435 af 13. juni 1990 § 2, stk. 2.

Den foreslåede udskydelse af tidspunktet for ophævelsen af de gældende bestemmelser i § 14, stk. 1 og 4, om elevernes minimumstimetal, skal ses i sammenhæng med den foreslåede ikrafttrædelse af lovforslagets § 16, stk. 1 og 2, jf. § 62, stk. 3.

For at sikre, at timetallet i forbindelse med samordnet indskoling fortsat skal være på mindst 20 timer om ugen, foreslås det desuden, at den nugældende bestemmelse i § 14, stk. 7, skal være gældende indtil bestemmelsen om det ugentlige minimumstimetal er trådt i kraft.

Bilag 1

Fordeling af fag på klassetrin samt ugentlige minimumstimetal.¹⁾

(»O« loven; »x« forslaget)

fag	klasse	1	2	3	4	5	6	7	8	9
dansk		○	○	○	○	○	○	○	○	○
		x	x	x	x	x	x	x	x	x
engelsk						○	○	○	○	○
					x	x	x	x	x	x
kristendomskundskab		○	○	○	○	○	○		○	○
		x	x	x	x	x	x		x	x
historie				○	○	○	○	○	○	○
				x	x	x	x	x	x	
historie/samfundsfag										x
samtidsorientering									○	○
idræt		○	○	○	○	○	○	○	○	○
		x	x	x	x	x	x	x	x	x
musik		○	○	○	○	○				
		x	x	x	x	x	x			
formning/billedkunst		○	○	○	○	○				
		x	x	x	x	x				
håndarbejde, sløjd og hjemkundskab ²⁾ .					○	○	○	○		
					x	x	x	x		
matematik		○	○	○	○	○	○	○	○	○
		x	x	x	x	x	x	x	x	x
natur/teknik				x	x					
geografi				○	○	○	○	○		
						x	x	x	x	

fag	klasse	1	2	3	4	5	6	7	8	9
biologi				○	○	○	○	○		
						×	×	×	×	
fysik/kemi								○	○	○
								×	×	×
tysk (tilbudsfag)								○	○	○
							×	×	×	×
valgfag									○	○
									×	×
klassens time ³⁾		○	○	○	○	○	○	○	○	○
minimumstimetal pr. uge ⁵⁾	loven ⁴⁾	15	15	18	20	23	24	24	24	24
	forslaget	20	20	24	24	24	26	26	28	28

¹⁾ Børnehaveklasse og 10. klasse er ikke medtaget i oversigten, idet disse klasstrin ikke er omfattet af grundskolens undervisning i de obligatoriske fag. Undervisningen i 10. klasse bygger fortrinsvis på en tilbudsfagsordning.

²⁾ Undervisningen gives på et eller flere klasstrin inden for 4.-7. klasstrin.

³⁾ Efter forslaget vil klasselærefunktionen bestå, men uden selvstændig skemalægning af en klassens time.

⁴⁾ Ved samordnet indskoling skal minimumstimetallet på (børnehaveklasse), 1. og 2. klasstrin være 20 t./ugl.

⁵⁾ Efter både loven og forslaget må det obligatoriske timetal på 8. og 9. klasstrin ikke overstige 24 t./ugl.